

IBN TEJMIJE

AKIDEJA

E

UASITIT



## AKIDE EL VESITIJEH

Shejhul-islam Ibën Tejmijeh

(Allahu e mëshiroftë!)

Përktheu: Xhabir SHEME

Falënderimi i takon vetëm Allahut. Atë falënderojmë, prej Tij kërkojmë ndihmë dhe falje të mëkateve, tek Ai mbështetemi të na ruaj nga sherri i vetes sonë dhe të këqijat e punëve tona. Atë që udhëzon Allahu, nuk ka kush e humb, e atë që e humb Allahu, nuk ka kush e udhëzon. Dëshmoj se nuk ka zot tjetër i cili meriton të adhurohet me të drejtë përveç Allahut, Një e të vetëm, dhe se Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) është rob i Allahut dhe i Dërguari i Tij.

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ }

“Ju, o besimtarë! Kini frikë Allahun<sup>1</sup> me një devotshmëri të vërtetë ndaj Tij dhe mos vdisni ndryshe, veçse duke qenë muslimanë.<sup>2/3</sup>

{ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا }

“O njerëz! Ruajuni Zotit tuaj,<sup>4</sup> i Cili ju ka krijuar prej një njeriu (Ademit), pastaj prej atij krijoi bashkëshorten e tij<sup>5</sup> dhe prej atyre dyve përhapi shumë burra e gra. Ruajuni Allahut, me emrin e të Cilit ju kërkon të drejtat e ndërsjella<sup>6</sup> dhe ruani lidhjet farefisnore<sup>7</sup>. Allahu është Mbikëqyrës mbi ju.<sup>8/9</sup>

<sup>1</sup> Ruajuni Allahut me bindje ndaj Tij dhe largim nga ndalesat e Tij.

<sup>2</sup> Të nënshtruar ndaj Allahut me bindje dhe sinqeritet.

<sup>3</sup> Suretu: Al Imran 102.

<sup>4</sup> Ruajuni dënimet të Zotit tuaj, duke zbatuar urdhrat e Tij dhe duke iu larguar ndalesave të Tij, sepse ju nuk mund ta duroni dënimin e Tij. Kini frikë Zotin tuaj, sepse Ai ju ka krijuar, ju furnizon, ju mban, ju jep jetë dhe tek Ai do të ktheheni.

<sup>5</sup> Havanë, të cilën e krijoi nga një prej brinjëve të Ademit (alejhi selam).

<sup>6</sup> Kur kërkon të drejtat tuaja tek njëri-tjetri, i kujtoni atij Zotin, sepse e dini se ai e madhëron Zotin në zemrën e vet dhe nuk mund ta kthejë atë që i kërkon për Hir të Allahut.

<sup>7</sup> Mos i shkëpusni lidhjet familjare dhe farefisnore, sepse kjo është e drejta e caktuar nga Allahu. Pra, njeriu duhet të kujdeset për të drejtat e Allahut, të drejtat e vetes dhe të drejtat e njerëzve duke filluar nga më të afërmit e tij prej tyre.

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ قُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا }

“O ju që keni besuar! Plotësojeni detyrimin ndaj Allahut, kijeni frikë Atë dhe flisni (gjithnjë) të vërtetën. Ai do t’ju drejtojë ju tek veprat e mira e të drejta dhe do t’jua fal juve gjynahet tuaja. Kushdo që i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij, me të vërtetë që ka arritur fitoren më të madhe.”<sup>10</sup>

Thënia më e mirë është Fjala e Allahut, ndërsa udhëzimi më i drejtë është ai i Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Punët më të këqija janë shpikjet në to, çdo shpikje është bidat (e panjohur më parë në fe) dhe çdo bidat është humbje (nga Rruga e Drejtë), ndërsa çdo humbje e ka vendin në zjarr.

Ai që lexon historinë e dijetarëve të hadithit (në të gjitha kohët), vëren se ata të gjithë kanë të njëjtën mënyrë se si i thërrasin njerëzit në fenë e Allahut. Në suren “Jusuf” Allahu thotë: "Thuaj: "Kjo është rruga ime, ftoj në rrugën e Allahut me argumente, unë e kush më pason. Larg të metave është Allahu dhe unë nuk i përkas idhujtarëve." Metoda e tyre është ajo e dijes, e të mësuarit dhe e mësimeve. Thirrja në rrugën e Allahut për muslimanin është një pozitë e lartë, por kjo nuk arrihet veçse me dije, në mënyrë që të japë frytet e saj. Ky lloj menhexhi - "Pastrim dhe Edukim" - është i ndërtuar në tri baza:

1. Njohja e së vërtetës.
2. Thirrja në këtë menhexh.
3. Përqendrimi në të.

Figurën e këtij menhexhi e pasqyrojnë më qartë dy personalitete të mëdha të botës islame. Ata janë:

**Personaliteti i parë:** Imam Ahmed ibën Hanbel esh Shejbani (Allahu e mëshiroftë!). Figura e tij e ndritshme u njoh, kur ai i bëri ballë sprovës së "Krijimit të Kuranit" dhe qëndroi i pamposhtur me besimin e tij. Imam Ahmedi u bë shembull i rrallë nga kjo sprovë dhe mënyra se si ai e kaloi atë. Nga qëndrimet e tij më heroike tregohet se Miruezi (një nga shokët e tij) hyri, kur ishte kulmi i sprovës, dhe i tha: "O mësues, Allahu në Kuran ka thënë: "Dhe mos vrisni vetët tuaja." Imam Ahmedi iu kthye atij duke i thënë: "O Miruezi, pa dil jashtë dhe shiko ç'bëhet!". Dola jashtë dhe shkova

<sup>8</sup> O njerëz, dhe i sheh të gjitha lëvizjet dhe qëndrimet tuaja, ato që shfaqni dhe ato që fshihni, prandaj kujtoni mbikëqyrjen e Tij dhe kini turp nga Ai, duke qenë të devotshëm ndaj Tij.

<sup>9</sup> Suretu: En Nisa 1.

<sup>10</sup> Suretu: El Ahzab 70-71.

menjëherë te oborri i halifes dhe vëreja se kishte aq shumë njerëz, saqë vetëm Allahu i dinte, dhe mbanin me vete fletore dhe lapsa. I pyeta se ç'po bënin, dhe më thanë: "Po presim se si do përgjigjet Ahmedi dhe të shkruajmë mendimin e tij." U thashë që të mos lëviznin dhe shkova me te shpejte te Imam Ahmedi. Kur hyra, i thashë: "Pashë shumë njerëz që kishin fletore dhe lapsa me vete e po presin mendimin tënd." Imam Ahmedi i tha: "O Miruezi, a t'i lë në humbje?! Më mirë të vritem unë e mos humbin ata!!"

Një ditë prej ditësh, një person i erdhi Imam Ahmedit duke i thënë: "Të ringjalltë Allahu në fenë islame o eba Abdullah!" Ai iu përgjigj: "Thuaj: dhe në sunet!"

Gjithmonë Imam Ahmedi e luste Allahun me këtë lutje: "O Allah, na mundëso të vdesim në Islam dhe në Sunet!". Këtë sakrificë Imam Ahmedi nuk e bëri veçse të tregonte domosdoshmërinë e të kapurit pas sunetit.

**Personaliteti i dytë:** Dijetar i Islamit Ahmed bin Abdulhamid bin Tejmije Harrani (Allahu e mëshiroftë!). Menhexhi i tij shikohet qartazi në mënyrën sesi ftonte në rrugën e Allahut me dije dhe me edukim në një anë dhe, në anën tjetër, konfliktet e tij me shumë sekte të ndryshme, si p.sh.: esharitë, sufite, fanatikët e medhhebeve, pa përmendur këtu ata që e kishin smirë apo ata që ankoheshin tek sulltani për të. Ai gjithmonë u tregonte të tjerëve se cilën rrugë duhet ndjekur në fe dhe thoshte: "Është detyrë të mësohen fëmijët e muslimanëve me atë që ka urdhëruar Allahu dhe të edukohen duke iu bindur Allahut e të dërguarit të Tij."

Pra, faktori më kryesor që shtyu Ibn Tejmijen t'i jepte rëndësi të madhe dijes ose "*tesfije ue terbijeh*" është besimi i tij se: **dija është themeli i ndërtimit të një shoqërie të shëndoshë.** Këto rregulla Ibn Tejmija i praktikoi në jetën e përditshme, në mënyrë që të tjerët të rriteshin me edukim islam dhe jo me edukime të pa njohura ndonjëherë, të cilat e shpërbënë shoqërinë islame në sekte dhe në mendime të ndryshme. Ne mund të marrim mësim dhe urtësi nga jeta e dy Imamëve (Ahmed bin Hanbel dhe Ibn Tejmije), në mënyrën që të mësojmë se si të ndjekim **një menhexh të saktë në rrugën e Allahut, bazuar në dije dhe punë.** Ata ishin të kujdesshëm dhe në kontakt me kohën që jetonin. Sa herë që shfaqeshin bidate apo gjëra që binin kundërshtim me sheriatin, përkujtonin dhe u tërhiqnin vëmendjen njerëzve. Nuk mund t'i kthehet populli islam fesë së vërtetë dhe s'mund t'i kthehet krenaria e mëparshme, veçse duke u kapur me sunetin e të Dërguarit të Allahut (Pajja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe rrugën e sahabëve.

Nëse e vëren aktualitetin e muslimanëve, shikon se problemi më kryesor qëndron në këtë pikë, përveç atij që Allahu e ka mëshiruar. I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në lidhje me rëndësinë e dijetarëve duke thënë:

"E mbartin këtë dije në çdo dekadë njerëz të denjë, që refuzojnë devijimet e ekstremistëve, gënjeshttrat e të kotëve dhe interpretimet e injorantëve."<sup>11</sup>

Fjala "dije" do të thotë fe, siç ka thënë imam Muhamed bin Sirini:

"Kjo dije është fe. Shikoni se nga kush e merrni atë."<sup>12</sup>

Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka lajmëruar se dijen me të cilën erdhi kanë për ta mbrojtur njerëzit e denjë brez pas brezi, në mënyrë që mos të humbasë.<sup>13</sup> Rëndësia më e madhe që dijetarët mbajnë mbi supë është:

- a) Shmangia e ekstremizmit,
- b) Refuzimi i së kotës dhe
- c) Nxjerrja në shesh e injorancës.

Dijetari i madh Sidik Hasen Khan në librin e tij "Feja e kulluar", duke shpjeguar hadithin e mësipërm, ka thënë:

"... domethënë, dija e Kuranit dhe e Sunetit, të cilën e mbartë çdo gjeneratë që vjen pas selefëve, dhe këta janë njerëzit e besueshëm; dijetarët. 'Refuzojnë devijimet e ekstremistëve' d.m.th.: ndryshimet që sjellin me emrin e fesë dhe fjala devijim ka për qëllim ndryshimin e së vërtetës me të kotën, duke e devijuar në shqiptim apo në kuptim. 'Gënjeshttrat e të kotëve' d.m.th. mënjanojnë shpifjet e të kotëve. 'Interpretimin e injorantëve' d.m.th. refuzojnë interpretimet e tyre, të cilat e humbin kuptimin e ajeteve dhe haditheve duke ua humbur thelbin kryesor të tyre."

Ky hadith sqaron qartë pozitën e madhe që kanë dijetarët e hadithit, por këta të fundit nuk mund ta arrijnë këtë pozitë, derisa të përmbushin kushtet e përmendura më lart. Këto virtyte i kanë pasur disa muhadithë, qofshin ata në kohë e hershme apo të sotme. Pra, me një fjalë, në këtë hadith hyn çdo dijetar që i përputhet kritereve që përmendëm më lart dhe mbeten jashtë ata që u cilësua si ekstremistë, gënjeshtarë apo injorantë. Prej

<sup>11</sup> Hadith *hasen*

<sup>12</sup> E transmeton imam Muslimi në parathënin e librit të tij "Sahihu Muslim".

<sup>13</sup> "Çelësi i lumturisë" Ibën Kajim el Xheuzijeh.

atyre që kanë mendime ekstreme, janë panteistët, duke pretenduar se argumentohen me disa ajete dhe hadithe, porse ky argumentim është i pavlerë, sepse Kurani dhe Suneti sqaron se kush mbart këtë akide, është jobesimtar.

Gjithashtu, prej tyre që kanë mendime ekstreme, janë shi'itët, të cilët pretendojnë se e duan familjen e Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), por në të vërtetë dashuria e tyre është krejtësisht e rreme. Prej ekstremistëve janë të ashtuquajturit "hauarixh", "mutezilitë", "xhehmitë", "kaderiet", "murxhijtë", "xhebriet" etj.

Në krahun tjetër, janë "Mubtilunët" (të kotët) dhe filozofët e këtij populli, të cilët ndoqën mësimet e filozofëve grekë e me këto mësimet ndërtuan disa dispozita në sheriat, duke thënë se logjika është mbi gjithçka. Por, me gjithë këto gjëra, ata nuk i bënë dobi islamit; përkundrazi, i prishën më shumë seç ndreqën.

Kurse "Xhahilat" (inorantët), prej tyre janë pasuesit të medh'hebeve, të cilët nuk kanë arritur të kuptojnë Librin e Allahut dhe as Sunetin e të Dërguarit të Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qoftë mbi të!). Ata marrin si bazë thëniet e Imamëve dhe i bëjnë ato si dispozita të sheriatit. Nëse atyre u vjen një ajet apo hadith që kundërshton medh'hebin e tyre, e interpretojnë sipas medh'hebit dhe jo vetëm kaq, por bëhen të ashpër me ata që marrin mendim tjetër. Ky fenomen ndodh se feja tek ata është ashtu si kanë qenë paraardhësit e tyre, duke mos ndjekur argumentin dhe duke e ditur se Libri i Allahut ka ekzistuar para se të dilnin Imamët dhe medh'hebet. Gjithashtu, e njëjta gjë është edhe me Sunetin e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe këtë fakt se mohon kush veç ndonjë kokëfortë, i cili e shikon diellin si të errët dhe natën si të ndritshme.

Atëherë, kur "ndihma e Allahut" nuk mund të realizohet, veçse me zbatimin e dispozitave të Tij, si mundet që ne muslimanët të luftojmë në rrugën e Allahut duke ditur se ne akoma nuk e kemi "ndihmuar Allahun"?! Si mund të luftojmë armikun tonë, kur akidja është e prishur dhe e dobësuar?! Si mund të luftojmë, kur moralet tona ecin paralel me degjenerimin?! Atëherë, para se të fillojmë xhihadin, duhet të **rregullojmë akiden** dhe ta **përmirësojmë moralin**.<sup>14</sup>

## **Dijetari i Islamit, Ibën Tejmije (Allahu e mëshiroftë!)**

**Emri i tij:**

---

<sup>14</sup> Et Tesfijeh vet Terbijeh, shejh Ali el Halebi. (Abdurrahman DUKA)

Ai është shejhul islam Tekiudin Ebu Abas Ahmed, djali i shejhut dhe dijetarit të madh Shihabudin Abdulhalim, djali i imamit dhe dijetarit të madh Mexhdudin Ebi el Berekat Abduselam bin Ebi Muhamed Abdullah bin Ebi el Kasim el Hadr bin Muhamed bin el Hadr bin Ali bin Tejmije el Harrani.

### **Lindja e tij:**

Shejhu (Allahu e mëshiroftë!) u lind në Harran më dhjetë Rebiu el Evel të vitit 661 hixhri. Pasi tatarët sulmuan vendin e tij, Harranin, dhe bënë në të shkatërrim, babai i shejhut udhëtoi bashkë me vëllezërit e tij për në Sham dhe mbërriti në Damask në vitin 667 hixhri.

Shejhu u rrit në një shtëpi që shquhej për dijen dhe fenë. Gjyshi i tij, shejh Mexhdudin Ebu el Berekat, ishte prej dijetarëve më të mëdhenj hanbelij dhe fukahave në kohën e tij. Shejhul Islam (Allahu e mëshiroftë!), në lidhje me të, ka thënë: "Xhemaludin bin Malik ka thënë për të: 'Fikhu u bë i butë (i lehtë) për shejh Mexhdin ashtu siç u bë hekuri për Daudin'. Prej librave më të njohur të tij – Mexhdudinit - është "El Munteka min el Ehadith el Ahkam"<sup>15</sup>, të cilën e ka shpjeguar Sheukani në librin e tij "Nejlul Eutar".

Shejhu, Ibën Tejmije, e mësoi Kuranin përmendësh që në moshë të vogël dhe pastaj filloi të kërkonte dije. Së pari filloi të mësonte nga i ati i tij dhe nga disa dijetarë të kohës së tij. Shejhu nuk iu përkushtua mësimin të një dije të vetme, porse ai mësoi hadithin, mësoi të gjashtë librat e hadithit, tefsirin, dijen e fikhut dhe bazave të tij, duke i shtuar këtyre edhe dijen e gjuhës. Ai, Allahu e mëshiroftë, filloi të jepte fetva që në moshën 19 vjeçare, kurse babai i tij e caktoi atë që të jepte mësim në "Darul Hadith es Sekerijeh" dhe mosha e tij ishte 22 vjeç.

Imam Dhehebiu thotë:

---

<sup>15</sup> Po ashtu, prej veprave të tij përmendim: "El Ahkam el Kubra", një libër i madh, me tematikë fikhun; "El Muharar", gjithashtu në fikh; "Munteha el gaje fi sherhi el Hidaje", gjithashtu në fikh; "Etrafu ehadith et Tefsir", "Erkhuzetun fil Kiraat" dhe "El Musevede fi usul el fikh", në të cilin më pas bëri shtesa biri i tij, Shihabudini, dhe më pas nipi i tij, dijetari i Islamit, Tekiudin Ahmed bin Abdulhalim bin Abduselam ibën Tejmije. U kthye në Harran, pas kryerjes së Haxhit, në vitin 651 h., ku edhe vdiq në ditën e Bajramit të Ramazanit, në vitin 652 h.

“Shejh Tekiudin (Allahu e mëshiroftë!) u rrit në një familje të ndershme, të pastër, fetare dhe ekonomike në ushqim e të veshur. Që i vogël ai prezantonte nëpër shkolla dhe tubime shkencore, dhe debatonte me të rritur, të cilët mbetnin pa përgjigje. Me dijen e thellë të tij habiteshin dijetarët e vendit të tij. Arriti gradën e myftiut në moshën 19 vjeçare, madje edhe më herët. Që në këtë kohë, filloi të shkruante...”<sup>16</sup>

#### **Disa prej librave të tij:**

1. Minhaxhu es Suneh
2. El Xhevab es Sahih limen bedele dijn el Mesih
3. El Istikame
4. Iktidau es Siratul Mustekim
5. Tefsiru sureh el Ihlas
6. El ferk bejne Eulijau er Rahman ve Eulijai esh Shejtan
7. Rad ala el Mentikijin
8. Mexhmuah fetava shejhul Islam Ibën tejmije
9. Mexhmuah er Rasail el Kubra
10. Fetava el Kubra, si dhe shumë e shumë libra të tjerë.

#### **Dijetarët nga të cilët ai mësoi:**

Shejhul islam (Allahu e mëshiroftë!) mësoi nga aq shumë dijetarë, saqë thuhet se numri i tyre arrin deri njëqind, disa prej të cilëve janë përmendur në “El Erbein lishejhil islam.” Prej tyre përmendim: Babai i tij Abdulhalim bin Abduselam, Ibën Ebi el Jusra, Ibën Abdu ed Daim, Ibën Abdulkavij etj.

#### **Nxënësit e tij:**

1. Muhamed bin Ebi Bekër, i njohur si Ibën el Kajjim el Xheuzijeh (vd. 751 h)
2. Ebu Abdullah Muhamed bin Ahmed edh Dhehebiu (vd. 748 h)
3. Hafidh Ibën Kethir (vd. 774 h)
4. Muhamed bin Ahmed, i njohur si Ibën Abdulhadij (vd. 744 h)
5. Umer bin Ali el Bezari (vd. 749 h) si dhe shumë të tjerë

#### **Vdekja e tij:**

---

<sup>16</sup> El Ukud ed Darijeh, fq. 4-5



Shejhul islam Ibën Tejmije vdiq më 22 Dhulkade të vitit 728 h. Kur njerëzve u arriti lajmi i vdekjes së tij, nuk mbeti askush në Damask vetëm se mori pjesë në namazin e xhenazes së tij, saqë thuhet se numri arrite deri në 500 mijë veta.<sup>17</sup> Historianët kanë thënë:

“Nuk është parë dhe as dëgjuar ndonjëherë si kjo pjesëmarrje vetëm se në xhenazes e Imam Ahmed bin Hanbel (Allahu e mëshiroftë!).”<sup>18</sup>

Të vërtetën ka thënë Imami i ehlus suneh vel xhemah, Ahmed bin Hanbel:

“Pasuesve të bidateve u thoni se ndërmjet nesh dhe jush është dita e xhenazes.”

### **Përkthyesi**

---

<sup>17</sup> El Fetava el Kubra 1/39

<sup>18</sup> El Fetava el Kubra 1/40

## العقيدة الوسطية

### لشيخ الإسلام ابن تيمية

#### Me emrin e Allahut të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!<sup>19</sup>

Falënderimet i takojnë vetëm Allahut, i Cili dërgoi të Dërguarin e Tij me udhëzim<sup>20</sup> dhe fenë e vërtetë<sup>21</sup>, në mënyrë që të triumfojë mbi të gjitha fetë, dhe mjafton Allahu si dëshmues. Dëshmoj<sup>22</sup> se nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut,<sup>23</sup>të Vetmit

<sup>19</sup> Shejh Feuzani (Allahu e ruajt!) thotë:

"Autori (Allahu e mëshiroftë!) e fillon librin e tij me "Bismilah", duke pasuar Librin, Kuranin, ku në fillimin e çdo sure ndodhet thënia "Bismilah", përveç sures "Et Teube" e, po ashtu, duke pasuar Profetin (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), i cili i fillonte letrat e tij me "Bismilah."

<sup>20</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Udhëzimi (El Huda)' është dija e dobishme e cila ka ardhur në Kuran dhe Sunet".

<sup>21</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Feja e vërtetë (Dinul hak)' disa prej selefëve e kanë shpjeguar se është për qëllim puna e mirë, punët e dobishme".

<sup>22</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Dëshmia (shهادeti) përmbledh: besimi me zemër dhe shprehjen me gjuhë. Kush beson me zemër, porse nuk e shqipton atë me gjuhë, ai nuk quhet dëshmues, dhe, kush e shpreh me gjuhë, siç është gjendja e munafikëve, porse nuk e beson me zemrën e tij, po ashtu, ai nuk quhet dëshmues i fjalës së teuhidit. Pra, fjala e tij "Dëshmoj" d.m.th besoj, jam i bindur, e njoh dhe e pohoj se Allahu është i Vetmi i Cili meriton që të adhurohet me të drejtë dhe askush tjetër, dhe njoftoj dhe shpreh në mënyrë të hapur këtë gjë".

<sup>23</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Fjala e autorit 'nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut/ La ilahe il lAllah' është fjala e teuhidit dhe është e ngritur mbi dy shtylla:

1. Mohimi
2. Pohimi

Mohimi përfitohet nga fjala "La ilahe", ndërsa pohimi përfitohet nga fjala e tij "Il lAllah". 'Mohimi' është të mohuarit e çdo lloj adhurimi për dikë tjetër, kurse 'Pohimi' është të pohuarit me ngulm se vetëm Allahu është Ai i Cili meriton me të drejtë të adhurohet. Kush mohon dhe nuk vërteton, nuk konsiderohet se e ka thënë dëshminë në formën e saktë dhe të kërkuar, sepse ai ka ardhur (deklaruar) me shtyllën e parë dhe nuk ardhur me të dytën. Po ashtu, kush vërteton dhe nuk mohon, ai nuk ka ardhur me atë që kërkon kjo fjalë. Prandaj, duhet patjetër që të bashkohen te dëshmuesi se ai e mohon të drejtën e adhurimit nga çdo kush dhe vërteton se Allahu është Ai i Cili meriton me të drejtë të adhurohet.

e të pashoq, dhe pohoj se Ai është i vetëm. Gjithashtu, dëshmoj se Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) <sup>24</sup> është rob dhe i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) mbi familjen dhe mbi shokët e tij! E në vazhdim...!

## Besimi i Grupit të Shpëtuar

Ky është besimi i grupit të shpëtuar dhe të ndihmuar<sup>25</sup>, deri në ditën e Kiametit - ehlus suneh vel xemah. Dhe ai është: Besimi në Allahun, në engjëjt e Tij,<sup>26</sup> në Librat e Tij, të

<sup>24</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Ai është Muhamed bin Abdullah el Kurashij dhe nuk është as zot dhe as engjëll, porse ai është rob prej robërve të Allahut, të cilin Allahu e nderoi me mesazhin (Shpalljen). Pra, ai është robi i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Dëshmia se Muhamedi është rob dhe i Dërguari i tij përmbledh: **bindja** ndaj tij në atë që ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka urdhëruar, **të besuarit** në atë që ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka lajmëruar, **shmangia** (largimi) nga ajo që ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka ndaluar dhe të mos adhurohet Allahu ndryshe vetëm se me atë që Ai ka ligjëruar".

<sup>25</sup> Shejh Salih Al esh Shejh (Allahu e ruajt!) thotë:

"Fjala e autorit 'Dhe në vazhdim, ky është besimi i grupit të shpëtuar dhe ndihmuar': Pasuesit e Sunetit dhe të Xhematit janë grupi i shpëtuar; ata janë pala e ndihmuar. Grupi i shpëtuar dhe pala e ndihmuar është një".

Shejh Salih el Feuzani (Allahu e ruajt!) është pyetur: "Ka disa që bëjnë ndarje ndërmjet Palës së Ndihmuar e Grupit të Shpëtuar. A është e saktë kjo ndarje? Nëse është kështu, atëherë kush është Pala Ndihmuar dhe kush Grupi i Shpëtuar?" Shejhu u përgjigj:

"Të tillë njerëz dëshirojnë që të ndajnë ndërmjet çdo gjëje, dëshirojnë që të fusin përçarje ndërmjet muslimanëve. Madje, edhe ndërmjet cilësive të muslimanëve dëshirojnë që të bëjnë dallim. Dhe kjo fjalë (ndarje) nuk është e saktë. Pala Ndihmuar janë po Grupi i shpëtuar (dhe Allahut i takon falënderimi!). Nuk ka për të qenë e ndihmuar vetëm nëse është e shpëtuar, dhe nuk ka për të qenë e shpëtuar vetëm nëse është e ndihmuar. Ato të dyja janë dy cilësi të pandara të së njëjtës gjë. Këtë lloj ndarje ose e bën ndonjë injorant, ose dikush i cili dëshiron të fusë dyshime tek të rinjtë muslimanë në lidhje me Palën e Ndihmuar e të Shpëtuar". (El Exhuibetu el mufidetu an esileti el menahixhi el xhedideti)

Gjithashtu shejh El Feuzani (Allahu e ruajt!) është pyetur: "A ka dallim ndërmjet Grupit të Shpëtuar e Palës së Ndihmuar?" Shejhu u përgjigj:

"Kurrresi! Grupi Shpëtuar është ai i Ndihmuari. Nuk ka për të qenë i shpëtuar vetëm nëse është i ndihmuar, dhe nuk ka për të qenë i ndihmuar vetëm nëse është i shpëtuar. Këto janë cilësitë e tyre: Ehlus Sunneh uel xemah, Grupi shpëtuar e Pala Ndihmuar. Kush dëshiron të përçajë ndërmjet këtyre cilësive dhe t'ia vendosë disa një pale dhe disa



palës tjetër, atëherë ai dëshiron që të përçajë ehkus sunneh uel xhemah duke i bërë disa Grupi Shpëtuar dhe disa Pala Ndhimuar. Ky është gabim, sepse ata janë një xhemat i vetëm dhe në të përmbliiden të gjitha cilësitë e plota dhe të lavdëruara. Ata janë Ehkus sunneh uel xhemah. Ata janë Grupi Shpëtuar. Ata janë Pala Ndhimuar. Ata janë që mbesin në të vërtetën, deri në ditën e Kiametit, dhe ata janë El Gurabau/Të Huaft në kohën e fundit". (Muhadaratun fil akideh ued dauah).

<sup>26</sup> Shejh Abdullah bin Xhibrin (Allahu e mëshiroftë!) thotë:

"Shtylla e dytë e besimit është besimi në lidhje me engjëjt, d.m.th. të besosh me bindje të plotë në ekzistencën e engjëjve me emrat dhe punët e tyre që i ka përshkruar Allahu në Librin e tij dhe i ka përshkruar i Dërguari i tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në sunetin e tij. Prej përshkrimeve të tyre më madhështore, është ajo me të cilën ata dallohen prej fuqisë së madhe. Allahu i Madhëruar disa prej tyre i ka përmendur me emra në Kuran, prej tyre Xhibrilin dhe Mikailin, në fjalën e tij: *"Kushdo që është armik i Allahut, i engjëjve të Tij, i të Dërguarve të Tij, i Xhibrililit dhe Mikailit, atëherë padyshim se Allahu është armik i mohuesve"* (Bekare, 98). Ndërsa Maliku, roja e zjarrit të xhehenemit, është përmendur në fjalën e Allahut të Madhëruar: *"Ata do të thërrasin: "O Malik! (Më mirë) Le të na vdesë Zoti yt!"* (Zuhruf, 77) Po ashtu, edhe i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka përmendur në sunetin e tij disa prej engjëjve me emra e tyre, prej tyre Xhibrilin, Mikailin dhe Israfilin në fjalën e tij (paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në duanë e hapjes së namazit të natës: *"Allahumme, Zoti i Xhibrililit, Mikailit dhe Israfililit..."* (Muslimi) Ndërsa Munkerin dhe Nekirin i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) i ka përmendur në hadithin që tregon për dënimin e varrit, dhe ajo është fjala e tij: *"Dhe i vijnë atij (të vdekurit) Munkeri dhe Nekiri."* (Et Tirmidhiu. Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) në "Silsiletu es Sahihah" 1391 ka thënë "Zinxhiri i këtij hadithi është i mirë.") Kurse, për sa i përket engjëllit të vdekjes, i cili është urdhëruar për marrjen e shpirtave të robërve, nuk saktësohet nga Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) me zinxhir të saktë dhe as të mirë se emri i tij është Izrail. Tani po përmendim në mënyrë të shkurtër disa prej punëve të engjëjve:

1. Xhibrili apo Xhebraili (alejhis salam): Ai është caktuar për Shpalljen nga Allahu i Madhëruar për tek të Dërguarit e tij (alejhim salatu ves salam). Allahu i Madhëruar thotë: *"Atë e zbriti Shpirti i besueshëm (Xhebraili) në zemrën tënde (o Muhamed), që të jesh nga ata që paralajmërojnë."* (Esh Shuara, 193-194)
2. Prej tyre është Mikaili ose Mikali (alejhis salam): Ai është ngarkuar për shiun. Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) e ka pyetur Xhibrilin: *"Me çfarë gjëje është ngarkuar Mikaili? Tha: Është përgjegjës për bimët dhe shiun."* (E ka nxjerr Taberani prej hadithit të Ibën Abasit (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) dhe po ashtu e ka nxjerr edhe Bejhakui).
3. Prej tyre është edhe Israfil (alejhis salam): Ai është ngarkuar për fryrjen e Surit, ku do të fryjë të tre herë.

Dërguarit e Tij, në ringjalljen pas vdekjes si dhe besimi në paracaktimin, qoftë për mirë, qoftë për keq.

## Rruga e pasuesve të sunetit dhe xhematit në lidhje me emrat dhe cilësitë e Allahut

Prej besimit në Allahun është: Besimi në atë me të cilën Ai e ka cilësuar (përshkruar) veten e Tij në Librin e Tij të ndershëm si dhe me çfarë e ka cilësuar atë i Dërguari i tij Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), pa bërë ndryshim (et tahrif), anulim (et teatil), pa tekjijf (formësim) dhe pa përngjasim,<sup>27</sup> porse ata besojnë se:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

“Asgjë nuk i shëmbëllen Atij. Ai është Dëgjuesi dhe Shikuesi.” (Esh Shura, 11)

Ata nuk mohojnë përshkrimin që Allahu i ka bërë Vetes së Tij, nuk i nxjerrin fjalët nga kuptimi i tyre i vërtetë, nuk i mohojnë emrat dhe cilësitë e Tij, nuk pyesin me “Si?” dhe nuk i shëmbëllojnë cilësitë e Allahut me ato të krijesave të Tij.<sup>28</sup>

---

4. Engjëlli i vdekjes dhe ndihmësit e tij (alejhim selam): Ai është ngarkuar për marrjen e shpirtave. Allahu i Madhëruar thotë: “*Thuaju: “Shpirtin do t’jua marrë engjëlli i vdekjes, i cili është caktuar për ju”* (Sexhde 11) etj.

<sup>27</sup> Shejh Abdullah bin Xhibrin (Allahu e mëshiroftë!), në lidhje me fjalën e autorit “Besimi në atë me të cilën Ai e ka cilësuar veten e Tij në Librin e Tij të ndershëm si dhe me çfarë e ka cilësuar atë i Dërguari i tij Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!)” thotë:

“Kjo fjalë ka lidhje me çështjen e besimit në cilësitë dhe se menhexhi i pasuesve të sunetit në lidhje me këtë është se ata pohojnë prej cilësive që Allahu i Madhëruar ka pohuar për veten e Tij në Librin e Tij si dhe çfarë ka pohuar i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në sunetin e tij, duke qenë kështu në anën e kundër të atyre që mohojnë cilësitë e Allahut të Madhëruar, siç janë xhehmijet dhe të tjerët prej bidatçinjëve. Ata mohojnë që Allahu të jetë Dëgjues, se Ai është Shikues, se Ai është i Ditur, se Ai flet..etj”.

<sup>28</sup> Shejh Abdullah bin Xhibrin (Allahu e mëshiroftë!) thotë:

“Kjo është ajka e medh’hebit të pasuesve të sunetit në lidhje me emrat dhe cilësitë e Allahut. Fjala e tij “Ata nuk mohojnë përshkrimin që Allahu i ka bërë vetes së tij” d.m.th. ata nuk ia mohojnë Allahut të Madhëruar atë gjë me të cilën Ai e ka përshkruar (cilësuar) Vetën e Tij në Librin e Tij të Ndershëm apo me çfarë e ka përshkruar Atë i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në sunetin e tij të pastër prej cilësive të larta.

Ai, i madhëruari, nuk ka të barabartë, nuk ka ortak. Ai nuk shëmbëllet me krijesat e Tij. Ai është më i ditur për veten e Tij se çdokush tjetër, më i vërtetë në thënie, dhe fjalët e Tij janë më të bukura dhe më të mirat sesa ato të krijesave të Tij. Kurse të Dërguarit e Tij janë të singertë dhe të vërtetuar prej Tij dhe nuk janë si ata që flasin për Allahun atë që nuk dinë. Prandaj, Ai ka thënë:

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ \* وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ \* وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“I lartësuar qoftë Zoti yt, Zoti i Madhështisë e i Lavdisë, mbi çfarë i veshin ata! Paqja qoftë mbi të dërguarit, dhe të gjitha lavdet e falënderimet qofshin për Allahun, Zotin e botëve!” (Es Safat 180-182)

Pra, e ka pastruar Vetën e Tij nga ajo që i veshin kundërshtuesit e të dërguarve duke u dhënë paqe atyre (të dërguarve), për shkak të fjalëve të pastra që kanë thënë për Të prej mangësisë që i veshën. Ai, i madhëruari, ka bashkuar në atë që e ka cilësuar dhe quajtur veten e Tij ndërmjet mohimit dhe pohimit, prandaj pasuesit e sunetit dhe xhematit nuk devijojnë nga ajo me të cilën kanë ardhur të Dërguarit, sepse ajo është rruga e drejtë, rruga e atyre që Allahu i begatoji me mirësi prej profetëve, besnikëve, dëshmorëve dhe bamirësve. Po ashtu, në të bën pjesë ajo atë me të cilën Allahu e ka cilësuar Vetën e Tij në suren “El Ihlas”<sup>29</sup>, e cili llogaritet si një e treta e Kuranit,<sup>30</sup> ku Ai thotë:

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ \* اللَّهُ الصَّمَدُ \* لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ \* وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

“Thuaj: “Ai është Allahu, Një dhe i Vetëm! Allahu është Absoluti, të Cilit i përgjërohet gjithçka në amshim. Ai as nuk lind, as nuk është i lindur dhe askush nuk është i barabartë (a i krahasueshëm) me Atë!” (El Ihlas 1-4)

---

Ata nuk bëjnë ashtu siç kanë bërë anuluesit (e cilësive të Allahut), porse ata, pasuesit e sunetit dhe xhematit, pohojnë për Allahun atë që Ai ka pohuar për Vetën e Tij dhe që ka pohuar për Të i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) prej cilësive, porse ashtu siç dëshiron Allahu i madhëruar dhe siç i takon Madhështisë së Tij.

<sup>29</sup> Ibën el Xheuzi në tefsirin e tij 9/264 thotë se, në lidhje me suren “El Ihlas”, ka dy fjalë:

“E para: Ajo është sure Mekije, dhe kjo është fjala e Ibën Mesudit, Hasenit, Ataut, Ikrames dhe Xhabirit. E dyta: Ajo është Medenije, dhe kjo transmetohet nga Ibën Abasi, Katadja dhe Dahaku.” (Shih “Tefsirin” e Ibën Kethirit 4/566, “Tefsirin” e Kurtubiut 20/244 dhe “Fet’hul Kadir” 5/513)

<sup>30</sup> Muslimi në “Sahihun” e tij 811.

Si dhe ajo me të cilën Ai e ka cilësuar veten e Tij në ajetin më madhështor në Librin e Tij, ku Ai thotë:

لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

“Allahu!<sup>31</sup> Nuk ka të adhurar tjetër (të denjë) përveç Tij, të Përrjetshmit<sup>32</sup>, Mbajtësit të gjithçkaje<sup>33</sup>! Atë nuk e kaplon as dremetja, as gjumi!<sup>34</sup> Atij i përket gjithçka që gjendet në qiej dhe gjithçka që gjendet në tokë.<sup>35</sup> Kush mund të ndërmjetësojë tek Ai pa lejen e Tij?<sup>36</sup>

Ai di gjithçka që ka ndodhur para krijesave dhe gjithçka që do të ndodhë pas tyre,<sup>37</sup> kurse ata nuk mund të përvetësojnë asgjë nga dija e Tij, përveç asaj që do Ai. Kursiju<sup>38</sup> i

<sup>31</sup> Ky është ajeti më madhështor i Kuranit të ndershëm, më i mirë dhe më i lartë. Dhe kjo për shkak të përmbajtjes së tij prej çështjeve madhështore dhe attributeve të larta të Allahut të Madhëruar. Për këtë arsye, kanë ardhur hadithe të shumta që flasin për vlerën e këtij ajeti dhe që nxitin për leximin e tij në mëngjes e në mbrëmje, para fjetjes, pas çdo namazi farz, etj.

<sup>32</sup> I Cili zotëron jetë absolute, të përherëshme, pa fillim dhe pa mbarim, dhe i Cili gëzon të gjitha cilësitë vetjake absolute, që i përshtaten Madhështisë dhe Lartësisë së Tij, të cilat nuk i ngjajnë assesi cilësive të krijesave.

<sup>33</sup> Vetë-Ekzistuesi, i Cili mbahet Vetë dhe mban gjithçka që ka krijuar me jetë, furnizim dhe gjithçka që iu nevojitet. Është Ai që gëzon të gjitha cilësitë vepror absolute, që i përshtaten Madhështisë dhe Lartësisë së Tij, të cilat nuk i ngjajnë assesi cilësive të krijesave.

<sup>34</sup> Sepse këto janë cilësi që tregojnë dobësi dhe nevojë, cilësi që i përshtaten krijesave dhe jo Krijuesit të Madhëruar, i Cili zotëron cilësitë e plota dhe absolute, që nuk i ngjajnë atyre të krijesave.

<sup>35</sup> Allahu është Zotëruesi dhe Sunduesi i Vetëm i gjithçkaje që ekziston, dhe Ai nuk ka asnjë shok apo ortak, as në sundim, as në attribute dhe as në adhurim.

<sup>36</sup> Askush nuk mund të ndërmjetësojë tek Allahu për askënd, veçse me lejen e Allahut, dhe kjo leje do të jetë në ditën e Kiametit, kurse në këtë botë askush nuk mund të ndërmjetësojë tek Allahu, qoftë i gjallë apo i vdekur. Dhe Allahu nuk pranon ndërmjetës, sepse Allahu thotë: “Kur robërit e Mi të pyesin ty për Mua, (thuaje se) Unë jam afër! I përgjigjem lutjes së lutësit kur më lutet. Ndaj, të më përgjigjen Mua dhe të besojnë tek Unë, që të udhëzohen drejt!” (El Bekare, 186).

<sup>37</sup> Allahu di gjithçka në hollësi me dije absolute, që para krijimit të krijesave, si dhe se çfarë do të bëjë në të ardhmen, në këtë botë dhe në botën tjetër.

<sup>38</sup> Disa dijetarë thonë se me këtë fjalë është për qëllim “Dija” e Allahut, e cila përfshin gjithçka që gjendet në qiej e në tokë, të dukshme e të padukshme. Ata të cilët thonë se “Kursiju” është për qëllim “Dija”, siç është Hasen el Basri etj. prej selefëve, kanë gabuar në këtë gjë, sepse “Kursiju” është gjë tjetër dhe “Arshi” tjetër gjë. Ndërsa të tjerë thonë se me këtë fjalë është për qëllim



Tij përfshin qiejt dhe Tokën dhe Atë nuk e lodh ruajtja e tyre (qiejve dhe Tokës). Ai është i Larti<sup>39</sup>, Madhështori.” El Bekare 255. Prandaj kushdo që e lexon këtë ajet në mbrëmje, Allahu e ruan atë kurse shejtani nuk mundet t’i afrohet atij deri në mëngjes. Po ashtu fjala e Tij:

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Ai është i Pari dhe i Fundit, i Dukshmi (me argumente) dhe i Padukshmi (me sy). Ai është i Dijshëm për çdo gjë!” (El Hadid 3)

Po ashtu fjala e Tij:

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ

“Mbështetu në të Përjetshmin, i Cili nuk vdes ” (Furkan 58)

Fjala e Tij:

وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

“Ai është i Gjithëdijshmi, i Urti.” (Tahrim 2)

الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ

“Ai është i Urtë dhe i Gjithëdijshëm.” (Tahrim 3)

“Karrigia”, apo “Stoli” i vendosur para Arshit-Fronit të Allahut. Është vërtetuar se Ibën Abasi ka thënë:

“Kursija është vendi i vendosjes së këmbëve, kurse madhësinë e Arshit nuk e përcakton veçse Allahu i Madhëruar.”

Po ashtu thuhet se Ibën Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) ka thënë se “Kursiju është Dija”, porse zinxhiri i kësaj fjale është *daif* dhe nuk vlen të argumentohet me të. Ndërsa nga Pejgamberi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) nuk ka ardhur veçse një hadith i saktë në lidhje me Kursijin, ku thuhet:

“Shtatë qiejt para Kursijit nuk janë veçse si një unazë e hedhur në shkretëtirë, kurse madhësia e Arshit para Kursijit është si madhësia e asaj shkretëtirë para asaj unaze.” [Es Silsiletu es Sahiha, 109].

<sup>39</sup> Mbi të gjitha krijesat e Tij me Qenien e Tij dhe me Atributet e Tij absolute.

\* يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا

"Ai di çfarë hyn në tokë dhe çfarë del prej saj, çfarë zbret nga qielli dhe çfarë ngrihet drejt tij." (Sebe 1-2)

وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ

"Ai i ka çelësat e së padukshmes dhe vetëm Ai i njeh ato. Ai e di ç'ka në tokë dhe në det. Asnjë gjeth nuk bie pa e ditur Ai dhe nuk ekziston asnjë kokërr në errësirën e tokës, as e njomë, as e thatë, që të mos jetë shënuar në Librin e qartë (*Leuhi Mahfudh*)."

Fjala e Tij:

وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا يَعْلَمُهُ

"Dhe asnjë femër nuk mund të mbetet shtatzënë apo të lindë pa dijeninë e Tij" (Fusilet 47)

Fjala e Tij:

لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

"Që ju ta dini se Allahu është i Fuqishëm për çdo gjë dhe se Ai përfshin gjithçka në diturinë e Tij." (Talak 12)

Fjala e Tij:

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

"Vërtet, Allahu është Furnizuesi i vetëm, i Fuqishmi, i Plotpushtetshmi." (Edh Dharijat 58)

Fjala e Tij:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Asgjë nuk i shëmbëllen Atij. Ai është Dëgjuesi dhe Shikuesi" (Esh Shura 11)

Fjala e Tij:

إِنَّ اللَّهَ نِعْمًا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

“Vërtet, Allahu ju këshillon mrekullueshëm dhe, vërtet, Allahu dëgjon çdo gjë dhe vështron të gjitha punët.” (En Nisa 58)

Fjala e Tij:

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

“Do të ishte më mirë për ty sikur të kishe thënë, kur hyre në kopshtin tënd: “Kështu ka dashur Allahu! Nuk ka fuqi përveçse nëpërmjet Allahut.” (El Kehf 39)

Po ashtu fjala e Tij:

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ

“E, sikur të donte Allahu, ata nuk do të vriteshin me njëri-tjetrin, por Allahu vepron atë që do Vetë.”<sup>40</sup> (Bekare 253)

Dhe fjala e Tij:

أَحَلَّتْ لَكُمْ بِهِمَةِ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُنْتَلَى عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحْلِي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ

“Ju është lejuar ngrënia e kafshëve, përveç atyre që do t’ju njoftohen. Derisa të gjendeni në *Ithram* gjatë haxhit, nuk ju lejohet gjuetia. Vërtet, Allahu vendos çfarë të dëshirojë.” (El Maide 1)

Dhe fjala e Tij:

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاءِ

“Allahu ia hap zemrën për (të pranuar) Islamin atij që dëshiron ta udhëzojë, ndërsa atij që dëshiron ta lërë në humbje, (ia mbyll zemrën e) ia shtrëngon gjoksin si të jetë duke u ngjitur në qiell.” (El Enam 125)

<sup>40</sup> Me Vullnetin e Tij absolut, duke i dhënë sukses për zbatimin e urdhrave të Tij kujt të dojë dhe duke poshtëruar e përçmuar kë të dojë, dhe në këtë gjë, Allahu nuk i bën padrejtësi askujt, por të mirit i shton mirësi dhe të keqit i jep atë që ka zgjedhur vetë dhe atë që meriton.

## Argumentet që tregojnë se Allahu i do besimtarët

Argument është fjala e Tij:

وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

“Por bëni mirë; Allahu i do me të vërtetë bamirësit.” (Bekare 195)

وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

“Atëherë mbani drejtësi, sepse Allahu i do ata që veprojnë me drejtësi.” (El Huxhurat 9)

فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

“Sa kohë që ata t’i përmbahen marrëveshjes, përmbajuni edhe ju, sepse Allahu i do ata që (i) frikësohen (Atij)” (Et Teube 7)

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

“Vërtet, Allahu i do ata që pendohen dhe i do ata që pastrohen” (Bekare 222)

Dhe fjala e Tij:

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ

“Thuaju (o Muhamed): “Nëse vërtet e doni Allahun,<sup>41</sup> atëherë më ndiqni mua,<sup>42</sup> që t’ju dojë Allahu” (Al Imran 31)

Dhe fjala e Tij:

سَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

“Dijeni se Allahu do të sjellë njerëz që i do dhe që e duan” (El Maide 54)

<sup>41</sup> Ashtu si pretendoni se e keni arritur këtë gradë të lartë mbi të cilën nuk ekziston gradë tjetër.

<sup>42</sup> Në të gjitha çështjet e fesë, në ato që ju ndaloj dhe që ju urdhëroj. Kjo është shenja e dashurisë suaj për Allahun.

Dhe fjala e Tij:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَتْهُمْ بُيَانٌ مَرَّصُوصٌ

“Vërtet, Allahu i do ata që luftojnë në rrugën e Tij, të radhitur si të ishin një ndërtesë.”

(Saf 4)

## Allahu është falës i madh dhe i Gjithëmëshirshëm

Argument është fjala e Tij:

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ

“Ai është Falësi i madh, i Dhembshuri” (El Buruxh 4)

Fjala e Tij:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!” (Neml 30)

Fjala e Tij:

رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا

“O Zoti ynë, Ti përfshin çdo gjë me mëshirën dhe dijeninë Tënde” (Gafir 7)

Dhe fjala e Tij:

وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

“Ai është Mëshirues ndaj besimtarëve” (El Ahzab 43)

وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ

“Ndërsa mëshira Ime përfshin çdo gjë” (El Earaf 156)

كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ



“Zoti juaj ia ka bërë detyrim Vetes mëshirën” (El Enam 54)

وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“Ai është Falës dhe Mëshirëplotë.” (Junus 107)

فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

“Allahu është Ruajtësi më i mirë dhe Ai është më i mëshirshmi i mëshiruesve.” (Jusuf 64)

## Allahu kënaqet dhe zemërohet

Argument është fjala e Tij:

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ

“Allahu është i kënaqur me ata dhe ata janë të kënaqur me Atë.” (Maide 119)

Fjala e Tij:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ

“Kushdo që vret një besimtar me qëllim, ndëshkimi i tij është Xhehenemi, në të cilin do të qëndrojë përgjithmonë. Allahu është zemëruar me atë dhe e ka mallkuar” (En Nisa 93)

Fjala e Tij:

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرَهُوا رِضْوَانَهُ

“Kjo sepse ata pasuan atë që shkakton zemërimin e Allahut dhe urryen pëlqimin e Tij” (Muhammed 28)

Dhe fjala e Tij:

فَلَمَّا أَسْفَوْا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ

“E, kur Na zemëruan, Ne u hakmorëm ndaj tyre” (Zufreh 55)

Dhe fjala e Tij:

وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ

“Por Allahu nuk e pëlqeu vajtjen e tyre, prandaj i pengoi” (Teube 46)

Dhe fjala e Tij:

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

“Është shumë e urryer për Allahun të thoni atë që nuk e bëni!” (Saf 3)

## Zbritja e Allahut të Madhëruar

Argument është fjala e Tij:

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ

“Apo mos presin<sup>43</sup> që t’u vijë Allahu përmes hijeve të reve bashkë me engjëjt<sup>44</sup> dhe të përfundojë gjithçka?!<sup>45</sup> Tek Allahu kthehen të gjitha çështjet.<sup>46</sup>” (El Bekare 210)

Fjala e Tij:

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ

<sup>43</sup> Ata të cilët përgënjeshtrojnë Muhamedin (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) dhe fenë e tij, që bëjnë prishje në tokë, që ndjekin rrugët e shejtanit.

<sup>44</sup> Ky është një kërcënim i fortë dhe i ashpër, nga i cili zemrat dalin nga gjoksi. Allahu thotë: “Apo mos presin ata të cilët përgënjeshtrojnë Muhamedin dhe bëjnë prishje në tokë që t’u vijë dita e shpërblimit për veprat e tyre, ditë në të cilën Allahu i palos qiejt dhe tokën, shpërndan planetët dhe yjet, rumbullakos diellin dhe hënën së bashku, zbresin engjëjt dhe rrethojnë të gjitha krijesat, dhe zbret Krijuesi i madhëruar “përmes hijeve të reve”, për të gjykuar mes robërve të Tij me gjykim të drejtë?” Ky ajet dhe të tjerë si ai, janë argument për rrugën e pasuesve të sunetit dhe xhematit, të cilët i pohojnë të gjitha atributet vullnetare të Allahut, siç është qëndrimi mbi Arsh, zbritja, ardhja, e të tjera cilësi të Allahut, për të cilat ka njoftuar Ai dhe i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!). Pasuesit e sunetit i pohojnë këto cilësi dhetribute të Allahut ashtu si i përshtatet Madhësisë dhe Përsosmërisë së Tij, pa i krahasuar e ngjasuar me ato të krijesave dhe pa i devijuar nga domethënia e tyre, në kundërshtim me mohuesit dhe sakatuesit e tyre të rrymave të ndryshme, siç janë xhehmijet, mutezilitë, esharitë etj. [Es Seadi].

<sup>45</sup> Ka përfunduar llogaria mes krijesave me drejtësi.

<sup>46</sup> Tek Allahu kthehet gjykimi mes krijesave në ditën e Kiametit.

“A mos vallë presin ata t’u vijnë engjëjt ose të vijë Zotit yt, ose të vijnë disa shenja të Zotit tënd?” (El Enam 158)

Fjala e Tij:

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا

“Por ani! Kur Toka të bëhet copë e thërrime, kur të vijë Zoti yt (për të ndarë gjykimin) me engjëjt të rreshtuar radhë pas radhe”<sup>47</sup> (El Fexhr 21-22)

Dhe fjala e Tij:

وَيَوْمَ تَشْقُقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَتُزَلُّ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا

“Ditën, kur qielli me ré do të hapet e engjëjt do të lëshohen në zbritjen e madhe” (Furkan 25)

## Allahu ka fytyrë, dorë dhe dy sy

Argument është fjala e Tij:

وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

<sup>47</sup> Kam dëgjuar hafiz El Hakim Ebu Abdullah të thotë: Kam dëgjuar Ebu Zekerija Jahja bin Muhamed el Anberi të thotë: Kam dëgjuar Ibrahim bin Ebi Talib të thotë: Kam dëgjuar Ahmed bin Seid bin Ibrahim Ebu Abdullah er Rabati të thotë: "Kam prezantuar një tubim të princit Abdullah bin Tahir, në të cilin ishte prezent edhe Is'hak bin Ibrahim - d.m.th. Ibën Rahavejh - i cili u pyet për Hadithin e zbritjes, nëse është i saktë, apo jo, dhe ai tha: "Po". Atëherë, një oficer i Abdullahit i tha atij:

- O Ebu Jakub! A pretendon se Allahu zbret çdo natë?
- Po -, tha ai.
- Atëherë, si zbret?
- Poho që Allahu është lart (beso që Allahu qëndron mbi Arshin e tij që është mbi shtatë qiejt!) dhe atëherë do të ta përshkruaj se si zbret!
- E pohoj që Allahu është lart.
- Allahu i Lartësuar thotë: "[Dhe vjen Zoti yt me melekët radhë-radhë.](#)" (El Fexhr: 22).
- O Ebu Jakub! Po kjo është në Ditën e Kijametit?
- Allahu e forcoftë princin! Atëherë, çfarë e pengon Atë që vjen në Ditën e Kijametit të vijë edhe sot?!

“E do të mbetet vetëm Fytyra (Qenia) e Zotit Tënd, plot Madhëri dhe Nderim.” (Er Rahman 27)

كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ

“Çdo gjë do të shkatërrohet, përveç Fytyrës (Qenies) së Tij!” (Kasas 88)

Fjala e Tij:

مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتَ بِيَدَيَّ

“Çka të pengoi ty që të mos përuleshe në sexhde para atij që e kam krijuar me dy duart e mia” (Sad 75)

Fjala e Tij:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ

“Hebrenjtë thonë: “Dora e Allahut është e shtrënguar.” Iu lidhshin duart atyre dhe qofshin të mallkuar për atë që thonë! Përkundrazi, të dyja Duart e Tij janë të hapura. Ai dhuron dhe jep si të dojë.” (Maide 64)

Dhe fjala e Tij:

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا

“Prandaj, duro për gjykimin e Zotit tënd se, me të vërtetë, ti je nën Sytë.” (Tur 48)

Fjala e Tij:

وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسْرٍ \* تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِّمَن كَانَ كُفِرَ

“Ndërsa Nuhun e bartëm në një barkë (të ndërtuar) prej dërrasash dhe gozhdësh, e cila lundronte nën Sytë Tanë: si shpërblim për atë (Nuhun) i cili u mohua.” (Kamer 13-14)

Fjala e Tij:

وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي

“Unë kam hedhur në ty dashurinë Time, që të rritesh nën Syrin (kujdesin) Tim.” (Ta Ha 39)

## Allahu dëgjon dhe shikon

Argument është fjala e Tij:

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

“Allahu i ka dëgjuar fjalët e asaj, që diskutoi me ty për burrin e vet dhe iu ankua Atij. Allahu e dëgjoi bisedën tuaj, sepse Ai dëgjon dhe sheh gjithçka.” (Muxhadileh 1)

Fjala e Tij:

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنَاءُ

“Sigurisht që Allahu e ka dëgjuar fjalën e atyre<sup>48</sup> të cilët thanë: “Allahu është i varfër, kurse ne jemi të pasur.”<sup>49</sup> (Al Imran 181)

Dhe fjala e Tij:

أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُمُونَ

<sup>48</sup> Një grupi prej jehudëve, të cilët kur dëgjuan Fjalën e Allahut: “Kush është ai që i jep Allahut një hua të mirë...” (El Bekare, 245), thanë në mënyrë mendjemadhësie dhe kryelartësie këtë fjalë të shëmtuar, për t’iu shtuar veprave të tjera të tyre të shëmtuara, siç ishte vrasja e të Dërguarve të Allahut.

<sup>49</sup> Përderisa Allahu kërkon hua nga njerëzit, Ai ka nevojë për krijesat e Tij dhe për pasuritë e tyre! Sa fjalë të shëmtuar shprehin me gjuhët e tyre! Allahu nuk ka nevojë për asgjë, por të gjitha krijesat e Tij kanë nevojë për Të, madje nuk mund të qëndrojnë dhe as të jetojnë pa Allahun. Kur Allahu u kërkon besimtarëve hua të mirë, Ai nuk u kërkon për Vete, sepse në fakt çdo gjë që zotërojnë njerëzit është pronë e Allahut, edhe vetë ata, por Allahu i urdhëron ata që të japin lëmoshë të varfërve dhe të shpenzojnë në rrugë të hajrit, në xhihad, etj. Por jehudët mohues nuk e kishin për gjë të shtonin edhe më shumë mohimin dhe arrogancën e tyre, megjithëse e dinin shumë mirë kuptimin e kësaj Fjale të Allahut.

“Vallë, a mos kujtojnë ata se Ne nuk i dëgjojmë fjalët e tyre tinëzare dhe bisedat e tyre të fshehta? Pa dyshim, Ne dëgjojmë, ndërsa të dërguarit Tanë (engjëj) që janë pranë tyre, shënojnë.” (Zuhruf 80)

Fjala e Tij:

إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَى

“Unë jam me ju, dëgjoj dhe shoh.” (Ta Ha 46)

Fjala e Tij:

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى

“A nuk e di ai se Allahu i sheh të gjitha?!” (Alak 14)

Fjala e Tij:

الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ وَتَقْلَبُكَ فِي السَّاجِدِينَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

“Dhe mbështetu në të Plotfuqishmin, Mëshirëplotin, i Cili e sheh qëndrimin tënd në këmbë (gjatë namazit) dhe lëvizjet e tua midis atyre që përulen në sexhde.” (Shuara 217-219)

Fjala e Tij:

وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ

“Thuaj: “Punoni, se Allahu, i Dërguari i Tij dhe besimtarët do të shohin punën tuaj.” (Teube 105)

## Allahu është ndëshkues i ashpër dhe asgjësuesi i kurtheve

Argument është fjala e Tij:

وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ

“Ndërkohë që Ai është i ashpër në ndëshkime.” (Rad 13)

Fjala e Tij:



## وَمَكْرُوا مَكَرَ اللَّهِ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

"Dhe ata<sup>50</sup> i përgatitën një kurth<sup>51</sup>, por edhe Allahu u përgatiti kurth,<sup>52</sup> e Allahu është kurth-ngritësi më i mirë."<sup>53</sup> (Al Imran 54)

Fjala e Tij:

## وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

"Dhe kurdisën një kurth, por Ne u ngritëm një grackë, pa e ndier ata."<sup>54</sup> (Neml 50)

<sup>50</sup> Që mohuan prej bijve të Israilit, mohimin e të cilëve e kuptoi dhe e vuri re Isai (alejhi selam).

<sup>51</sup> I përgatitën kurth Isait, me qëllim për ta vranë.

<sup>52</sup> Dijetarët e tefsirit transmetojnë se kurthi që përgatiti Allahu ishte vendosja e shëmbëlltyrës së Isait njërit prej shokëve të tij, dhe çifutët vranë atë duke menduar se vranë Isain (alejhi selam).

<sup>53</sup> Kundër atyre që thurin kurthe të padrejta dhe janë prishës e mohues.

<sup>54</sup> Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) është pyetur: "Allahu i Lartësuar, duke lajmëruar për Vetën e Tij, thotë: "Dhe ata i përgatitën një kurth, por edhe Allahu u përgatiti kurth, e Allahu është kurth-ngritësi më i mirë." (Al Imran, 54). Ndoshta logjika e disave nuk arrin ta perceptojë kuptimin e këtij ajeti ashtu siç kuptohet në pamje të parë dhe, duke pasur parasysh që ne nuk i bëjmë *te'u'il* (keqinterpretim), si ta kuptojmë që Allahu është kurth-ngritësi më i mirë?" Përgjigje:

"Çështja është e lehtë (me mirësinë e Allahut), sepse ne e dimë se kurth-ngritja jo gjithmonë është diçka e keqe (e shëmtuar), ashtu siç nuk mund të cilësohet gjithmonë si diçka e mirë. P.sh. një kafir i ngre kurth një muslimani, por ky musliman tregohet i zgjuar dhe i shkathët, jo i shkujdesur e as budalla, tregohet i vëmendshëm ndaj kurthit të armikut të tij kafir dhe ia punon me të njëjtën mënyrë, duke ia kthyer kurthin kundra tij dhe, si rezultat, ky musliman fiton me kurthin e tij të mirë ndaj kafirit dhe kurthit të tij të ndyrë. A mund të thotë dikush se ky musliman, kur ia ktheu kafirit kurthin me të njëjtë, bëri diçka të ndaluar?! Jo, askush nuk e thotë këtë".

Është e lehtë për t'u kuptuar ky realitet nëpërmjet fjalës së të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qoftë mbi të!): "**Lufta është mashtrim**" {Buhari 3030 dhe Muslim 1740} Ajo çfarë thuhet për mashtrimin, thuhet dhe për kurth-ngritjen. Ta mashtrojë muslimani vëllain e tij musliman, është haram, por ta mashtrojë muslimani një jobesimtar, armik të Allahut dhe të Dërguarit (Paqja dhe bekimi i Allahut qoftë mbi të!), nuk është haram; përkundrazi, është detyrë. Po kështu, nëse një jobesimtar do t'i ngrejë kurth një muslimani dhe ky musliman ia kthen me kurth duke ia prishur kurthin jobesimtarit, ky është kurth i mirë, i lavdërueshëm; ky është njeri dhe ai është njeri. Pra çka mund të themi për Zotin e botëve, të Plotfuqishmin, të Dijshmin, të Urtin?! Ai është i Cili ua bën të kota kurthet e të gjithë kurth-ngritësve, prandaj tha në ajetin kuranor: "**Allahu është kurth-ngritësi më i mirë**". Kur Zoti ynë e cilësoi Vetën e Tij me këtë cilësi, na jep shenjë se kurth-ngritja jo gjithmonë është diçka e përçmuar, qoftë dhe për njeriun, sepse Ai tha: "**Kurth-ngritësi më i mirë**", duke na lënë të kuptojmë se ka kurth-ngritës të mirë dhe ka

Dhe fjala e Tij:

إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا وَأَكِيدُ كَيْدًا

“Në të vërtetë, ata ngrenë kurthe, por dhe Unë ua pres me kurth.” (Tarik 15-16)

Dhe fjala e Tij:

إِنْ تُبْذُوا خَيْرًا أَوْ تُخَفُّوهُ أَوْ تُعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفْوًا قَدِيرًا

“Në qoftë se e publikoni një të mirë që bëni apo e fshihni atë,<sup>55</sup> ose falni për ndonjë të keqe<sup>56</sup>, pa dyshim se Allahu është Falës i madh, i Plotfuqishëm.”<sup>57</sup> (Nisa 149)

Fjala e Tij:

وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ

“Le t’i falin ata dhe të mos ua marrin për keq! Vallë, a nuk doni ju që t’ju falë Allahu? Allahu është Falës e Mëshirëplotë.” (Nur 22)

Dhe fjala e Tij:

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ

“Në të vërtetë, fuqia është e Allahut, e të Dërguarit të Tij dhe e besimtarëve.”  
(Munafikun 8)

kurth-ngritës të keq. Kush ngre kurthe për të mirë, nuk qortohet, ndaj dhe Allahu tha: “**Kurth-ngritësi më i mirë**”.

Në mënyrë të përmbledhur them: Çfarëdo që të paramendosh, dije se Allahu i Madhëruar është ndryshe nga ajo që paramendove. Pra, nëse dikujt i shkon nëpër mend diçka e cila nuk i takon Allahut të Madhëruar, menjëherë le ta dijë se e ka gabim. Ky ajet është lëvdatë për Allahun e Madhëruar dhe nuk ka në këtë ajet diçka të keqe që nuk i takon t’i atribuohet Allahut. (“Si duhet ta komentojmë Kuranin?”, botim i librarisë “Imam Albani”, Lushnje)

<sup>55</sup> Qoftë ajo e mirë fjalë apo vepër, e dukshme apo e padukshme, e detyrueshme apo e preferuar.

<sup>56</sup> Që ju është bërë nga ndokush, dhe nuk e publikoni atë, nuk ankoheni për të dhe nuk e mallkoni apo shani autorin e saj, megjithëse në këtë rast është e lejuar.

<sup>57</sup> Nëse ju bëni vepër të mirë dhe falni të keqen që ju bëhet, atëherë dijeni se Allahu është Falësi më i madh, dhe ju fal ju të gjitha mëkatet, edhe pse Ai është i Plotfuqishëm që t’ju japë dënimin e merituar për to, prandaj falni për Hir të Allahut, edhe kur keni mundësi të hakmerreni.

Po ashtu fjala e Tij në lidhje me Iblisin:

فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

“Ai tha: “Betohem në madhërinë Tëndë se unë do t’i mashtroj ata të gjithë.” (Sad 82)

Dhe fjala e Tij:

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

“Qoftë lartësuar emri i Zotit tënd, plot Madhëri dhe Nderim!” (Rahman 78)

## Allahu nuk ka shok dhe vetëm Atij i përket adhurimi

Argument është Fjala e Tij:

فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

“Vetëm Atë adhuroje dhe bëhu i qëndrueshëm në adhurimin ndaj Atij. A njeh ti ndokënd që ka Emrin e Tij?!” (Merjem 65)

Fjala e Tij:

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

“Dhe askush nuk është i barabartë (a i krahasueshëm) me Atë!” (Ihlas 4)

Dhe fjala e Tij:

فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَاداً وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“Kështu që mos i bëni shokë Allahut duke qenë se e dini<sup>58</sup>.” (Bekare 22)

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَاداً يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ

<sup>58</sup> E dini që nuk ka Zot tjetër që t’ju ketë krijuar e t’ju furnizojë, përveç Allahut, dhe e dini se, ajo në të cilën iu thërret Pejgamberi (Muhamedi), është e vërteta në të cilën nuk ka dyshim.

“Por megjithatë, ka prej njerëzve që në vend të Allahut marrin<sup>59</sup> idhuj të cilët i barazojnë me Allahun dhe i duan njësor si dashuria<sup>60</sup> për Allahun...” (Bekare 165)

Dhe fjala e Tij:

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّلِّ وَكَبَّرَهُ تَكْبِيرًا

“Thuaj: “I gjithë falënderim i përket Allahut, i Cili nuk ka bir, nuk ka ortak në pushtet dhe nuk është i pafuqishëm, që të ketë nevojë për ndihmës” dhe madhëroje Atë, duke ngritur lart madhështinë Tij!” (Isra 111)

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

“Allahun e përlëvdon gjithçka, që gjendet në qiej dhe në Tokë. Atij i takon pushteti epror dhe lavdia. Ai është i Fuqishëm për çdo gjë!” (Tegabun 1)

Dhe fjala e Tij:

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقْدَرَهُ تَقْدِيرًا

“I lartësuar qoftë Ai, që i ka zbritur Dalluesin robit të Vet, që të jetë paralajmërues për botët; Sunduesi i qiejve dhe i Tokës, i Cili nuk ka bir e nuk ka ortak në pushtet; i Cili ka krijuar çdo gjë dhe e ka rregulluar si duhet!” (Furkan 1-2)

Dhe fjala e Tij:

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

“Allahu nuk ka zgjedhur për Vete ndonjë bir dhe përveç Atij s’ka asnjë zot tjetër, përndryshe, çdo zot do të merrte atë që ka krijuar dhe do të ngriheshin njëri mbi tjetrin. Qoftë i lartësuar Ai nga shpifjet e tyre! Ai di të padukshmen dhe atë që shihet. Ai është shumë lart mbi zotat që ia quajnë Atij për shok!” (Muminun 91-92)

Fjala e Tij:

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

<sup>59</sup> Për adhurim.

<sup>60</sup> E besimtarëve për Allahun.

“Prandaj, mos krahasoni asnjë me Allahun! Në të vërtetë, Allahu di, ndërsa ju nuk dini.”  
(Nahl 74)

Fjala e Tij:

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“Thuaj: “Me të vërtetë, Zoti im ka ndaluar vetëm punët e pahijshme, qofshin të hapëta ose të fshehta dhe gjynahet, dhunimin pa të drejtë, t’i shoqërohet Allahut (në adhurim) diçka, për të cilën nuk ju ka dhënë kurrfarë të drejte dhe të thoni për Allahun atë që nuk e dini.” (El Earaf 33)

## Qëndrimi i Allahut mbi Arsh

Fjala e Tij: “I Gjithëmëshirshmi qëndroi mbi Arsh!” (Ta Ha 5) Dhe kjo ndodhet në shtatë vende në Kuran:

1. Në suren El Earaf 54, fjala e Tij:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

“Në të vërtetë, Zoti juaj është Allahu, që krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë e pastaj u ngrit mbi Fronin hyjnor (që mbisundon gjithësinë).”

2. Fjala e Tij në suren Junus (alejhis selam), ajeti 3:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

“Vërtet që Zoti juaj është Allahu, i Cili i krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë, pastaj u ngrit mbi Fron.”

3. Fjala e Tij në suren Er Rad, ajeti 2:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

“Allahu është Ai që qiejt i ka ngritur me shtylla, të cilat nuk mund t’i shihni e më pas është ngritur mbi Fron.”

4. Fjala e Tij në suren Ta Ha, ajeti 5:

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

“I Gjithëmëshirshmi mbi Fron u ngrit (si i takon Madhërisë së Tij).”

5. Dhe ka thënë në suren “Furkan”, ajeti 59:

ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ

“E pastaj u ngrit mbi Fron. Ai është i Gjithëmëshirshmi.”

6. Dhe ka thënë në suren Es Sexhde ajeti 4:

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ

“Allahu është Ai që ka krijuar qiejt dhe Tokën dhe çdo gjë që gjendet midis tyre, për gjashtë ditë, pastaj është ngritur mbi Fron.”

7. Dhe ka thënë në suren El Hadid, ajeti 4:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ

“Ai i krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë, pastaj u ngrit mbi Fron.”

## Argumentet që tregojnë se Allahu është lart, mbi shtatë qiej

Fjala e tij:

يَا عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ارْقُطْ إِلَيَّ

“Kur Allahu tha: “O Isa! Unë do të të marr<sup>61</sup> ty, do të të ngre tek Unë” (Al Imran 55)

<sup>61</sup> Dijetarët kanë dy mendime në lidhje me domethënien e fjalës “mutevafijke”, në lidhje me Isain (alejhi selam). Kjo sepse domethënia e kësaj fjale në origjinë është përmbushja e diçkaje, pastaj është përdorur për të treguar vdekjen e njeriut. Por, në lidhje me Isain, nuk është për qëllim vdekja dhe dalja e shpirtit nga trupi, sepse Allahu na ka njoftuar se e ka ngritur atë të gjallë, dhe pejgamberi ynë, Muhamedi, na ka njoftuar se Isai nuk ka vdekur, por është i gjallë në qiell dhe do të zbresë para ditës së Kiametit, pastaj do të vdesë dhe muslimanët janë ata që do t'i falin xhenazen dhe do ta varrosin. Prej këtu, disa dijetarë thonë se domethënia e kësaj fjale këtu është



بَل رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ

"Por Allahu e ngriti atë pranë Vetes".<sup>62</sup> (En Nisa 158)

إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ

"Tek Ai ngjiten fjalët e bukura, ndërsa veprën e mirë Ai e ngre Vetë." (Fatir 10)

يَا هَامَانَ ابْنُ لِي صَرَحًا لَعَلِّي أَبْلُغَ الْأَسْبَابَ أَسْبَابَ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلَعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي  
لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا

"Dhe Faraoni tha: "O Haman, ndërtoma një kullë që t'i arrij rrugët, rrugët e qiellit e të shoh Zotin e Musait, sepse jam i bindur se ai (Musai) gënjen". (Gafir 36-37)

Fjala e tij:

أَأَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ أَمْ أَمِنْتُمْ مَّنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ  
حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ

"A jeni të sigurt se kush është në qiell, nuk do ta bëjë Tokën t'ju kapërdijë, kur të fillojë të dridhet papritmas? A jeni të sigurt se kush është në qiell, nuk do t'ju çojë furtunë gurësh? Atëherë do ta dini sa i frikshëm është paralajmërimi Im!" (Mulk 16-17)

## Allahu është me krijesat e Tij me dijen e Tij

Argument është Fjala e Tij:

---

marrja dhe ngritja e tij nga toka në qiell. Kurse, të tjerë thonë se domethënia e saj është vdekja e vërtetë, por në ajet ka ndryshim të radhës së gjërave. Sipas këtyre, radha e fjalisë është kështu: "O Isa, Unë do të të ngre tek Unë, do të shpëtoj nga ata që kanë mohuar, dhe do t'i ngre ata që të ndjekin ty ..., pastaj do të të vdesë." Sipas këtij mendimi, dobia e përmendjes së vdekjes në fillim të fjalisë është për të treguar se ngritja në qiell nuk e pengon vdekjen e tij, por ai do të zbresë në tokë, kur ta ketë caktuar Allahu, do t'u prijë besimtarëve muslimanë, do të vrasë Dexhalin dhe do të vdesë si gjithë njerëzit, duke i dorëzuar shpirtin Allahut. Siç shihet, të gjithë janë dakord se Isai nuk ka vdekur, sepse kjo thuhet hapur dhe qartë në Kuran: "As nuk e vranë, as nuk e kryqëzuan, por iu duk atyre" (En Nisa, 157)

<sup>62</sup> Allahu e ngriti Isain, të birin e Merjemes, pranë Vetes, dhe e ruajti të paprekur nga mohuesit.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Ai i krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë, pastaj u ngrit mbi Fron. Ai e di se çfarë hyn në Tokë dhe çfarë del prej saj, çfarë zbret prej qiellit dhe çfarë ngjitet drejt tij. Ai është me ju kudo që të gjendeni; Ai sheh gjithçka që bëni.” (El Hadid 4)

Fjala e Tij:

مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَمَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

“Nuk ka bisedë të fshehtë midis tre vetave, që Ai të mos jetë i katërti; as midis pesë vetave e që Ai të mos jetë i gjashti; as kur janë më pak, as kur janë më shumë, që Ai të mos jetë me ata, kudo që të ndodhen; Ai në Ditën e Kiametit do t’i njoftojë ata se çfarë kanë bërë, se, me të vërtetë, Allahu di çdo gjë!” (EL Muxhadileh 7)

لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا

“Mos u mërzit, se Allahu është vërtet me ne!” (Teube 40)

Dhe fjala e Tij:

إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمَعُ وَأَرَىٰ

“Unë jam me ju, dëgjoj dhe shoh” (Ta Ha 46)

Fjala e Tij:

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

“Vërtet, Allahu është me ata që e kanë frikë dhe që janë bamirës.” (En Nahl 128)

Fjala e Tij:

وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Bëhuni të durueshëm, se Allahu, me të vërtetë, është me të durueshmit.” (El Enfal 46)

Fjala e Tij:

كَمْ مِّنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتْنَةُ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

“Sa ushtri të vogla kanë ngadhënjyer mbi ushtri të mëdha, me lejen e Allahut! E, Allahu është me të durueshmit<sup>63</sup>.” (Bekare 249)

## Allahun i Madhëruar flet

Argument është Fjala e Tij:

وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا

“E kush mund të jetë më i vërtetë se Allahu në fjalë?<sup>64</sup>” (En Nisa 87)

Fjala e Tij:

وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا

“E kush është më i vërtetë se Allahu në fjalë?!<sup>65</sup>” (En Nisa 122)

Fjala e Tij:

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ

“Pastaj Allahu do të thotë (në Ditën e Gjykimit): “O Isa, I biri i Merjemes.” (Maide 116)

Fjala e Tij:

وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا

“Të përkryera janë fjalët e Zotit tënd në vërtetësi dhe drejtësi” (El Enam 115)

Fjala e Tij:

وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

“Kurse, Musait Allahu i ka folur drejtpërdrejt.”<sup>66</sup> (En Nisa 164)

<sup>63</sup> I ndihmon, i jep sukses dhe ngadhënjim atyre.

<sup>64</sup> Fjala dhe njoftimet e Allahut janë në gradën më të lartë të vërtetësisë, prandaj gjithçka që thuhet në temën e besimit dhe bindjes në kundërshtim me atë që ka thënë Allahu, janë të pavërteta, sepse bien në kundërshtim me fjalën e vërtetë e të sigurt, kështu që nuk mund të jenë të vërteta.

<sup>65</sup> Askush nuk flet fjalë më të vërtetë se ajo e Allahut, kështu që si mund t'i lini ato që iu urdhëron Allahu dhe për të cilat iu ka premtuar shpërblim të madh?!

Fjala e Tij:

مَنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهَ

“Disave prej tyre Allahu iu foli drejtpërdrejt”<sup>67</sup> (Bekare 253)

Fjala e Tij:

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ

“Kur Musai erdhi në kohën e caktuar dhe Zoti foli me të” (El Earaf 143)

Fjala e Tij:

نَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا

“Ne e thirrëm atë nga ana e djathtë e malit Tur, duke e afruar në një bisedë të fshehtë.”  
(Merjem 52)

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنْ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

“Kur Allahu e thërriti Musain: “Shko te populli keqbërës” (Esh Shuara 10)

وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ

“Zoti i tyre i thirri: “A nuk jua kisha ndaluar atë pemë?” (El Earaf 22)

Fjala e Tij:

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ

“Atë Ditë, Ai do t’i thërrasë, duke u thënë: “Ç’përgjigje iu dhatë të dërguarve?” (El Kasas 65)

<sup>66</sup> Musai (alejhis selam) e dëgjoi drejtpërdrejt, kur Allahu i foli atij, pa ndërmjetësinë e engjëllit Xhibril, dhe kjo ishte diçka e madhe, me të cilën Allahu e veçoi atë, ashtu si veçoi disa të Dërguar mbi disa të tjerë me veçori të ndryshme. Kurse, Profetin tonë, Muhamedin (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), e veçoi me më shumë veçori se të gjithë ata. E Allahu veçon me mirësinë e Vet kë të dojë.

<sup>67</sup> Siç është Musai (alejhi selam).

## Kurani është fjala e Allahut dhe jo i krijuar

Fjala e Tij:

وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ

“Nëse ndonjë nga idhujtarët kërkon mbrojtje nga ti (Muhamed), mbroje, në mënyrë që të dëgjojë fjalën e Allahut.” (Teube 6)

Fjala e Tij:

وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يَحْرَفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

“Ndërkohë që një grup prej tyre<sup>68</sup> e dëgjonin Fjalën e Allahut<sup>69</sup> pastaj e ndryshonin<sup>70</sup> atë pasi e kishin kuptuar<sup>71</sup>, duke qenë se e dinin mirë<sup>72</sup>?” (Bekare 75)

Fjala e Tij:

يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ

“Ata do të donin t’i ndërronin fjalët e Allahut. Thuaju: “Ju kurrësi nuk do të vini pas nesh, këtë e ka thënë Allahu qysh më parë!” (El Fet’h 15)

Fjala e Tij:

وَائِذْ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابٍ رَبِّكَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ

“Dhe lexo atë që të është shpallur ty nga Libri i Zotit tënd! Askush nuk mund t’i ndryshojë fjalët e Tij” (El Kehf 27)

Fjala e Tij:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفْصُلُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَٰئِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

<sup>68</sup> Prej të parëve të tyre.

<sup>69</sup> Teuratin. E dëgjonin nga Musai alejhi selam.

<sup>70</sup> Ndryshonin kuptimin dhe interpretimin e tij duke i dhënë kuptim tjetër nga ai që kishte për synim.

<sup>71</sup> Domethënien, interpretimin dhe qëllimin e tij.

<sup>72</sup> Se ishin duke mashtruar në ndryshimin që i bënin Teuratit.

“Njëmend, ky Kuran u tregon bijve të Izraelit, shumë nga çështjet, për të cilat nuk pajtoheshin.” (En Neml 76)

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ

“Ky (Kuran) është një Libër i bekuar” (El Enam 92)

Fjala e Tij:

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ

“Sikur këtë Kuran t’ia shpallnim ndonjë mali, ti do ta shihje atë (mal) të përulur dhe të copëtuar nga frika e Allahut.” (El Hashr 21)

Fjala e Tij:

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِي وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُّبِينٌ

“Kur Ne zëvendësojmë një varg me një varg tjetër - e Allahu di më së miri se çfarë shpall –, ata thonë: “Ti je vetëm trillues!” Nuk është ashtu, por shumica e tyre nuk dinë. Thuaj: “Atë (Kuranin) e ka zbritur Shpirti i Shenjtërisë nga Zoti yt me të vërtetën, për t’i forcuar ata që besojnë dhe për të qenë udhërrëfyes dhe lajm i mirë për ata që i dorëzohen Allahut”. Ne e dimë mirë që ata thonë: “Atë e mëson një njeri”! Por ai për të cilin flasim, flet në gjuhën e të huajve, kurse ky (Kurani) është në gjuhën e qartë arabe.” (En Nahl 101-103)

## Besimtarët kanë për ta shikuar Zotin e tyre ditën e Kiametit

Argument është fjala e Tij:

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ \* إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ

“Atë ditë, disa fytyra do të shkëlqejnë dhe Zotin e tyre do të shohin.” (El Kijame 22-23)

Fjala e Tij:

عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ

“Duke shikuar nga divanet.” (El Mutaфин 23)

Fjala e Tij:

لَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ

“Ata që bëjnë vepra të mira, do të kenë shpërblim të mire” madje edhe më tepër!” (Junus 26)

Fjala e Tij:

لَهُمْ مَا يَشَاؤُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ

“Aty do të kenë çfarë të duan - e prej Nesh (do të kenë) edhe më shumë.” (Kaf 35)

Në Librin e Allahut, këto ajete që flasin për emrat dhe cilësitë e Allahut, janë të shumta. Kushdo që mediton në Kuranin duke kërkuar prej tij udhëzim, i bëhet e qartë atij rruga e vërtetë.

Pastaj, në sunetin e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), sepse suneti është komentuesi i Kuranit, të drejton për tek ai dhe e pasqyron, e shpreh atë. Prandaj, çdo përshkrim që i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) i ka bërë Zotin e tij të Lartësuar në hadithet të sakta (sahiha), të cilat dijetarët i kanë pranuar, është detyrë besimi në to. Prej këtyre haditheve p.sh. është fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

يَنْزِلُ رَبُّنَا إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا كُلَّ لَيْلَةٍ حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرِ، فَيَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ؟ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأَعْطِيَهُ، مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ؟

“Zoti ynë zbret në qiellin e dynjasë çdo natë, atëherë kur ka mbetur një e treta e fundit të natës, dhe thotë: “Kush më lutet, që t’i përgjigjem; kush më kërkon, që ti jap; kush më kërkon falje, që ta fal?” (Muttefekun alejhi).

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

لِلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ النَّائِبِ مِنْ أَحَدِكُمْ بِرَأْسِهِ



“Allahu gëzohet më shumë me pendimin e robit të Tij sesa ndokush prej jush kur gjen devenë e tij.” (Muttefekun alejhi)<sup>73</sup>

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

يَضْحَكُ اللَّهُ إِلَى رَجُلَيْنِ يَقْتُلُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ؛ كِلَاهُمَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

“Allahu qesh me dy persona, ku njëri vret tjetrin dhe që të dy hyjnë në Xhenet!”  
(Muttefekun alejhi)

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

عَجِبَ رَبُّنَا مِنْ قُتُوطِ عِبَادِهِ وَقُرْبِ خَيْرِهِ، يَنْظُرُ إِلَيْكُمْ أَزَلَيْنِ قَتِيطَيْنِ، فَيُظِلُّ يَضْحَكُ يَعْلَمُ أَنَّ فَرَجَكُمْ قَرِيبٌ

“Zoti ynë habitet prej pesimizmit të robërve të Tij, megjithëse ndryshimi (i gjendjes nga e keqja në të mirë) është afër. Ai ju sheh ju të pezmatuar dhe qesh, sepse e di që largimi i vështirësisë është afër.” (Hadith hasen)

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

لَا تَزَالُ جَهَنَّمُ يُلْقَى فِيهَا وَهِيَ تَقُولُ: هَلْ مِنْ مَزِيدٍ؟ حَتَّى يَضَعَ رَبُّ الْعِزَّةِ فِيهَا رَجُلَهُ [وَفِي رَوَايَةٍ: عَلَيْهَا قَدَمُهُ] فَيَنْزَوِي بَعْضُهَا إِلَى بَعْضٍ، فَتَقُولُ: قَطَّ قَطَّ

“Sa herë që hidhen në Xhehennem, ai thotë: “A ka më?”, derisa vendosë mbi të Këmbën e Tij Zoti i krenarisë. Atëherë, (Xhehenemi) mblidhet dhe thotë: “Mjafton! Mjafton!”  
(Muttefekun alejhi)

<sup>73</sup> Hadithi i plotë është në Sahihun e Muslimit, nga Enes ibën Malik transmetohet se Pejgamberi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

“Allahu gëzohet me pendimin e robit të Tij kur ai pendohet, më shumë se ndokush prej jush kur ndodhet mbi kafshën e tij të udhëtimit në një shkretëtirë dhe ajo i humbet, duke qenë se mbi të ka ushqimin dhe ujin e tij. Pastaj ai i humb shpresat se mund ta gjejë më dhe shkon te një pemë të shtrihet nën hijen e saj i pashpresë. Ndërkohë që është në këtë gjendje, veç kur kafsha e tij qëndron para tij dhe ai kap kapistrën e saj pastaj, nga gëzimi i madh thotë: “O Zot! Ti je robi im dhe unë zoti yt!” Gaboi nga gëzimi i madh.”

Transmetohet nga Ebi Hurejra (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) merfuan:

“Vërtet Allahu i Lartësuar qesh me dy persona, njëri prej të cilëve e vret shokun e vet, dhe Allahu që të dy ata i fut në xhenet. Njëri prej tyre është jobesimtar dhe e vret tjetrin (i cili është besimtar), e mbas kësaj ai pranon islamin, lufton në rrugën e Allahut dhe vritet.” (Es Sahihah 2525)

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

يَقُولُ تَعَالَى: يَا آدَمُ! فِيْهِ قَوْلٌ لِّبَيْكَ وَسَعْدِيْكَ. فَيُنَادِي بِصَوْتٍ: إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَخْرُجَ مِنْ دُرِّيَّتِكَ بَعَثًا إِلَى النَّارِ

“Allahu i Madhëruar thotë: 'O Adem?' Ai i përgjigjet: 'Si urdhëron!' Ai (Allahu) i thërret duke i folur: 'Allahu të urdhëron të nxjerrësh pasardhësit e tu që janë përcaktuar për në Zjarr.'” (Mutefekun alejhi)

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا سَيُكَلِّمُهُ رَبُّهُ وَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجُمَانٌ

“Çdonjërit prej jush do t’i flasë Zoti i vet, pa pasur përkthyes ndërmjet tij dhe Allahut!”

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në rukjen që i bëri të sëmurit:

رَبَّنَا اللَّهُ الَّذِي فِي السَّمَاءِ، تَقْدَسَ اسْمُكَ، أَمْرُكَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، كَمَا رَحِمْتَكَ فِي السَّمَاءِ اجْعَلْ رَحِمَتَكَ فِي الْأَرْضِ، اغْفِرْ لَنَا حُوبَنَا وَخَطَايَانَا، أَنْتَ رَبُّ الطَّيِّبِينَ، أَنْزِلْ رَحْمَةً مِنْ رَحِمَتِكَ، وَشِفَاءً مِنْ شِفَائِكَ عَلَى هَذَا الْوَجَعِ؛ [فَيَبْرَأُ]

“Zoti ynë, i Cili je në qiell, emri Yt është i shenjtëruar! Urdhri Yt është në qiell dhe në tokë. Mëshira Jote është në qiell. Prandaj vendose atë në tokë siç është edhe në qiell! Na i fal neve gjynahet tona! Ti je Zoti i të mirëve. Na zbrit neve një nga mëshirat e Tua dhe shërim nga ana Jote për këtë sëmundje! Dhe shërohesh.” (Hadithi hasen dhe e transmeton Ebu Davudi etj)

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

أَلَا تَأْمُنُونِي وَأَنَا أَمِينٌ مِنْ فِي السَّمَاءِ .

“A nuk besoni, ndërkohë që unë jam besniku i Atij që është lart mbi qiell?!” (Hadithi është i saktë.)

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

وَالْعَرْشُ فَوْقَ الْمَاءِ، وَاللَّهُ فَوْقَ الْعَرْشِ، وَهُوَ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ).

“Arshi është mbi ujë dhe Allahu është mbi Arsh<sup>74</sup>, dhe Ai e di gjendjen tuaj.” (Hadithi është hasen, e transmeton Ebu Davudi etj.)

وَقَوْلُهُ لِلجَّارِيَةِ: (أَيْنَ اللَّهِ؟). قَالَتْ: فِي السَّمَاءِ. قَالَ: (مَنْ أَنَا؟). قَالَتْ: أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ. قَالَ: (أَعْتَقَهَا فَإِنَّهَا مُؤْمِنَةٌ).

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) drejtuar robëreshës:

- Ku është Allahu?
- Në qiell.
- Kush jam unë?
- Ti je i Dërguari i Allahut.

Atëherë Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) tha: “Liroje, se ajo është besimtare”. (Transmeton Muslimi.)

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

أَفْضَلُ الْإِيمَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ مَعَكَ حَيْثُمَا كُنْتَ

“Besimi më i mirë është që ta dish se Allahu është me ty kudo që të jesh.” (Hadithi është hasen)<sup>75</sup>

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

(إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلَاةِ؛ فَلَا يَبْصُقَنَّ قَبْلَ وَجْهِهِ، وَلَا عَنْ يَمِينِهِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ قَبْلَ وَجْهِهِ، وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ، أَوْ تَحْتَ قَدَمَيْهِ).

<sup>74</sup> Kur imam Maliku (Allahu e mëshiroftë!) u pyet për domethënien e Fjalës së Allahut: “[1 Gjithëmëshirshmi \(Allah\) Isteva \(u ngrit lartë dhe qëndroi mbi\) Arsh \(Fronin e Tij Madhështor, vërtet ashtu siç i shkon Madhështisë së Tij\)](#)” (Ta Ha, 5) Si qëndroi?, ai tha: “Të qëndruarit është i njohur (domethënia e tij). Forma është e panjohur. Besimi në të është detyrë dhe pyetja për të është bidat.”

<sup>75</sup> Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë se hadithi është daif. Shih “Silsiletu el Ehadiithi Ed Daifeh” me nr. 2589. Transmetohet nga Abdullah bin Umer (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) se ka thënë: “I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) më afroji pranë vetes dhe më tha:

“Adhuroje Allahun sikur je duke e parë Atë dhe jeto në dynja sikur je i huaj ose udhëtar.”  
{Es Sahihah 1473}

“Nëse dikush prej jush ngrihet për namaz, të mos pështyjë përpara dhe as djabat, sepse përpara tij është Allahu, por të pështyjë majtas ose poshtë këmbës.” (Muttefekun alejhi)

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

(اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَالْأَرْضِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، مَنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَمِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ؛ اقْضْ عَنِّي الدَّيْنَ وَأَغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ).

“O Allah, o Zoti i shtatë qiejve, Zoti i Arshit të madh, Zoti ynë dhe Zoti i gjithçkaje! O Ndarësi i farës dhe i bërthamës, Zbritësi i Teuratit, Inxhilit dhe Kuranit! Kërkoj mbrojtjen Tënde prej së keqes së vetes time dhe prej së keqes së çdo gjallese të cilën Ti e drejton! Ti je i Pari, nuk ka pasur asgjë para Teje. Ti je i Fundit, nuk ka pas Teje asgjë! Ti je i Dukshmi, nuk ka sipër Teje asgjë! Ti je i Fshehti, nuk ka më afër se Ti asgjë! M’i largo mua borxhet dhe më pasuro!” (Transmeton Muslimi).

(أَيُّهَا النَّاسُ! أَرْبِعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ؛ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلَا غَائِبًا، إِنَّمَا تَدْعُونَ سَمِيعًا بَصِيرًا قَرِيبًا. إِنَّ الَّذِي تَدْعُونَهُ أَقْرَبُ إِلَى أَحَدِكُمْ مِنْ عُقْرِ رَاحِلَتِهِ).

Gjithashtu fjala e Profetit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), kur shokët e tij ngritën zërat duke bërë dhikër:

“O njerëz, ulini zërat, sepse ju nuk po i luteni dikujt që është i shurdhër ose larg jush. Ju po i luteni Atij që është Dëgjues, i Afërt. Ai të Cilit po i luteni është më afër jush se qafa e deveve tuaja.” (Muttefekun alejhi).

Fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

(إِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرُونَ الْقَمَرَ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، لَا تُضَامُونَ فِي رُؤْيَيْهِ، فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تَغْلِبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَصَلَاةٍ قَبْلَ غُرُوبِهَا؛ فَافْعَلُوا)

“Ju keni për ta shikuar Zotin tuaj ashtu siç shihni natën hënën e plotë, duke mos u ngushtuar me njëri-tjetrin. Prandaj, nëse mundeni që mos t’iu ikë namazi para lindjes së diellit dhe para perëndimit të tij, atëherë bëjeni këtë.” (Muttefekun alejhi).

Si dhe shumë hadithe të tjera ku i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) njofton në lidhje me Zotin e tij.

## Qëndrimi i pasuesve të sunetit dhe xhematit në lidhje me hadithet që flasin për cilësitë e Allahut të madhëruar

Grupi i shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah, besojnë në këto hadithe, ku i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) lajmëron në to për Zotin e tij. Grupi i shpëtuar, pasuesit e sunetit dhe xhematit, besojnë në to ashtu siç besojnë edhe në ato për të cilat ka lajmëruar Allahu i madhëruar në Librin e Tij, pa i mohuar, pa i dhënë formë dhe pa shëmbëllim. Ky grup - ehlsuneh vel xhemah - është i mesëm në mesin e grupimeve ashtu siç edhe ky popull është i mesëm në mesin e popujve.

**Ata janë të mesëm** për sa i përket cilësive të Allahut të madhëruar ndërmjet atyre që bëjnë teatit (anulim të emrave dhe cilësive) prej xhehmijëve dhe atyre që bëjnë shëmbëllim.

**Ata janë të mesëm** në lidhje me veprat e Allahut ndërmjet xhebrijeve dhe kaderijeve<sup>76</sup> dhe të tjerëve.

**Ata janë të mesëm** ndërmjet murxhijeve<sup>77</sup> dhe atyre që i japin dënimin çdo kujt (vaidijeh), si kaderite etj.

<sup>76</sup> Kaderitë në fillimin e shfaqjes së tyre thoshin se gjërat ndodhin pa e ditur Allahu më parë dhe pa caktuar Ai. Allahu e di atë që ndodh, vetëm pasi të ndodhë. Por, kaderijet me këtë kuptim janë shkrirë dhe nuk gjendet njeri prej tyre, siç thotë Ibën Haxher, i cili e transmeton nga El Kurtubi:

"Ky medh'heb është shkrirë dhe nuk njohim sot asnjë prej të mëvonshmëve që t'i drejtohet atij."

"Ndërsa kaderijet e sotëm e pohojnë që Allahu e di se çdo të ndodhë para se të ndodhë, por ata e kundërshtojnë rrugën e selefëve duke thënë se veprat e njerëzve bëhen me fuqinë dhe mundësinë e tyre në mënyrë të pavarur." (Shkëputur nga "Fet'hul Bari")

Fjalën për kaderin e mbështetën mutesilitë dhe kështu u shtua numri i grupeve dhe medh'hebeve rreth tij.

<sup>77</sup> *El Irxha* është vonimi i punës nga besimi. El Bagdadi thotë:

"Ata u quajtën murxhie, sepse vonuan (lanë mënjanë) punën nga imani." (Shkëputur nga libri "El Ferku bejnel firak".)

Si fillim, *El Irxha* u shfaq si kundërthënie e bërjes mohues (tekfir) të atyre të cilët morën njerëzit për gjykatës dhe bërjen kafir të Ali bin Ebi Talib (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) prej hauarixhëve, por ai nuk është *el irxha* që lidhet me imanin. I pari që ka folur për *El Irxha*, ka qenë El Hasen bin Muhamed bin el Hanefije, i cili ka vdekur në vitin 99 hixhri. Këtë e kanë përmendur të gjithë ata që kanë shkruar për biografinë e tij. Libri që ai ka shkruar për *el irxha*, nuk flet për irxhain në besim, por për lënien në Dorë të Allahut çështjen e fitnes (ngatërresës) që ndodhi pas dy shejhave të mëdhenj, Ebu Bekrit dhe Umerit. Librat që flasin për grupet muslimane, thonë se

Po ashtu, në lidhje me emrat, besimin dhe fenë ata janë ndërmjet hururijeve (havarixhët) dhe mutezileve, nga njëra anë, dhe murxhiave dhe xhehmijve nga ana tjetër.

Po ashtu, në lidhje me shokët e të Dërguarit të Allahut<sup>78</sup> (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), ata janë të mesëm ndërmjet rafidave dhe havarixhëve.<sup>79</sup>

---

Gajlan ed Dimashki, i cili e ka trashëguar kaderizmin nga Meabedi, ka qënë murxhi. Zerkani transmeton prej tij se ai ka thënë: "Imani është pohimi me gjuhë dhe ai është besimi. Ndërsa njohja e Allahut është vepër e Allahut dhe nuk është prej besimit." (Shkëputur nga libri "Mekalatul islamijin".) Më pas vjen Xhehm bin Safvan, i cili u vra në vitin 128 hixhri, dhe thotë: "Imani është vetëm njohja e Allahut (të besosh që ka Zot)."

<sup>78</sup> "Në lidhje me shijat tregohet dhe kjo ngjarje, e cila ka ndodhur në kohën e mbretit Shah në Iran. Shahu ftoi dijetarët sunij dhe dijetarët shija, në mënyrë që të shihte kundërshtimin ndërmjet tyre (sunive dhe shijave). Dijetarët e shijave erdhën që të gjithë, ndërsa prej dijetarëve sunij nuk erdhi vetëm se njëri dhe ky pas një vonese të gjatë. Kur (dijetari sunij) hyri tek ata (shijat), po i mbante këpucët e tij nën sqetull. Dijetarët shija e vështruan atë dhe thanë: "Përse u fute tek Shahu duke i mbajtur këpucët (në sqetull)?!!!" Ai kthehu atyre: "Kam dëgjuar se shijat në kohën e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) i vidhnin këpucët". (Shijat) Thanë: "Në kohën e të Dërguarit nuk ka pasur shija". Tha (dijetari sunij): "Atëherë, mbaroi diskutimi (ndërmjet meje dhe jush). Nga erdhët ju me këtë fenë tuaj (nëse nuk keni ekzistuar në kohën e të Dërguarit, alejlhis salam)?" (Shkëputur nga kulalsalafiyeen.com)

<sup>79</sup> Havarixhët u shfaqën në kohën e Ali bin Ebi Talib (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!), në vitin 37 h., për shkak se ata e kundërshtuan çështjen e gjykimit, edhe pse, në fakt, ishin ata të cilët e detyruan Aliun (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) që ta pranonte gjykimin, kur shokët e Muauijes ngritën Kuranin me shpatat e tyre. Kur ai ua përmendi atyre detyrimin që i kishin bërë, ata thanë: "Kjo gjë ishte kufër nga ana jonë, por ne u penduam tek Allahu i Madhëruar, kështu që pendohu edhe ti, siç u penduam ne dhe atëherë do të japim besën!" (Shkëputur nga libri "Historia e Taberit").

Ata njerëz e keqkuptuan çështjen e gjykimit dhe thanë se Aliu mori gjykatës burrat për fenë e Allahut. Njëri prej havarixhëve i tha Aliut (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!): "Për Allahun, o Ali, nëse ti nuk e lë gjykimin e burrave në Librin e Allahut të Madhëruar, unë do të luftoj ty duke kërkuar me këtë Fytyrën e Allahut dhe kënaqësinë e Tij." (Shkëputur nga libri "Historia e Taberit").

Origjina e ngatërresës dhe dyshimit të tyre është se ata u argumentuan me Fjalën e Allahut: "**Dhe kush nuk gjykon me atë që ka zbritur Allahu, ata janë jobesimtarë.**" Dhe me Fjalën e Allahut: "**Atëherë luftojeni atë grup që ngre krye, derisa të veprojnë në përputhje me urdhrin e Allahut!**" Ata thonë: "Allahu i Madhëruar ka urdhëruar që të luftohen kryengritësit, ndërsa Aliu e la luftimin e tyre në kohën kur veproi sipas gjykimit (pajtimit), duke lënë kështu Ligjin e Allahut të Madhëruar, gjë e cila të çon në mosbesim, sepse Allahu thotë: "**Dhe kush nuk gjykon me atë që ka zbritur Allahu, ata janë jobesimtarë.**" Aliu (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) u përpoq që t'ua hiqte atë ngatërresë dhe moskuptim për çështjen e gjykimit, duke thënë se ai, në të vërtetë, ka marrë

## Kapitull

Po ashtu, për sa përmendëm më sipër në lidhje me besimin e Allahut, futet edhe besimi në atë që Allahu na ka njoftuar në Librin e Tij, që është transmetuar nga i Dërguari i Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe për të cilën janë bashkuar në të selefët e këtij populli se Ai, i madhëruari, është mbi qiej, në Arshin e tij, i lartësuar nga krijesat e tij. Ai, i madhëruari, është me ta kudo që ata ndodhen dhe është i dijshëm për çdo gjë që ata punojnë, ashtu siç është përmbledhur kjo në fjalën e Tij:

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Ai i krijoi qiejt dhe Tokën për gjashtë ditë, pastaj u ngrit mbi Fron. Ai e di se çfarë hyn në Tokë dhe çfarë del prej saj, çfarë zbret prej qiellit dhe çfarë ngjitet drejt tij. Ai është me ju kudo që të gjendeni; Ai sheh gjithçka që bëni.” (El Hadid 4)

Nuk është për qëllim me fjalën e Tij “Ai është me ju” se Ai është i përzierë me krijesat, sepse nuk është kusht, nga ana gjuhësore, që ky të jetë i vetmi kuptim, ngase kjo është në kundërshtim në atë që kanë qenë selefët e popullit dhe, po ashtu, është në kundërshtim me natyrshmërinë në të cilën Allahu i krijoi krijesat. Edhe hëna, e cila është një prej krijesave të Allahut dhe një nga krijesat më të vogla të Tij, ndodhet në qiell. Ajo gjendet me udhëtarin dhe jo-udhëtarin, kudo që ai shkon. Ai, i madhëruar, është mbi Arshin e Tij, i vëzhgon krijesat e tij, i mbikëqyrë ata dhe është i dijshëm rreth tyre, si dhe të tjera prej domethëniesve që të tregojnë rububijen (zotërimin) e Tij.

Të gjitha këto fjalë që i ka përmendur Allahu se Ai është mbi Arshin dhe se Ai është me ne, janë të vërteta dhe nuk ka nevojë për shtrembërim, porse duhet pasur kujdes prej mendimeve të gabuara, si p.sh. të mendojë njeriu se kuptimi i fjalës së tij “Në qiell” është për qëllim se Allahu e mban atë ose qielli ndodhet sipër Tij. Kjo nuk është gjë tjetër vetëm se fjalë e kotë, për të cilën kanë rënë në konsensus dijetarët dhe besimtarët e vërtetë. Kjo sepse vetëm Kursija e Tij ka përfshirë qiejt dhe tokën. Ai i mban qiejt dhe

---

për gjykatës Librin e Allahut dhe u vuri kusht dy gjykatësve që të ngjallin atë që ka ngjallur Kurani dhe të vdesin atë që Kurani e ka vdekur. Nga ana tjetër, Kurani është i shkruar midis dy koreve të librit dhe nuk flet, por ata që flasin me të janë burrat. Ata nuk e pranuan fjalën e tij dhe vazhduan në errësirën e tyre, derisa përfundoi çështja me vrasjen e tij (Shkëputur nga libri "Historia e Taberit"). Më pas, hauarixhët filluan të gjykonin për çdo njeri që bën gjynah të madh se ai ka dalë nga Islami dhe lejohet gjaku dhe pasuria e tij.



tokën që të mos shkatërrohen; qielli mbahet që të mos bjerë në tokë vetëm se me lejen e Tij. Prej argumenteve të Tij është se qielli dhe toka qëndrojnë me urdhrin e Tij.

## Kapitull

Po ashtu, me atë të cilën Ai e ka cilësuar veten e Tij, është se Ai është afër robërve të Tij dhe u përgjigjet atyre, ashtu siç i ka bashkuar këto (afërsinë dhe përgjigjen) në fjalën e Tij:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ

“Kur robërit e Mi të pyesin ty për Mua, (thua ju se) Unë jam afër!” (Bekare 186)

Si dhe fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

إِنَّ الَّذِي تَدْعُوهُ أَقْرَبُ إِلَىٰ أَحَدِكُمْ مِّنْ عُنُقِ رَاحِلَتِهِ

“Atë të Cilin ju po i luteni, është më afër jush se qafa e deveve tuaja.” (Muttefekun alejhi)

Çdo gjë që përmendet në Kuran dhe në Sunet dhe që tregon se Allahu është afër krijesave të Tij, nuk mohojnë se Ai është lart, mbi Arshin e Tij, sepse Atij, të madhëruarit, askush nuk i përngjan në të gjitha cilësitë e Tij dhe Ai është i lartë në afërsinë e Tij dhe i Afërt në lartësinë e Tij.

## Besimi se Kurani është fjala e Allahut

Po ashtu, prej besimit në Allahun dhe librat e Tij është edhe besimi se Kurani është fjala e Allahut, i zbritur dhe jo i krijuar, prej Tij filloi dhe tek Ai do të kthehet, se Allahu ka folur në të vërtetë me të dhe se ky Kuran, të cilin ia ka zbritur Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), është me të vërtetë fjala e Allahut dhe jo fjala e dikujt tjetër. Nuk lejohet që të thuhet se Kurani është shprehje e fjalës së Allahut apo kuptimi, dhe fakti që njerëzit, kur e lexojnë Kuranin apo e shkruajnë atë nëpër el musaf, nuk e bën këtë që të mos jetë fjala e Allahut të Madhëruar. Fjala, në të vërtetë, i vishet atij që e thotë i pari dhe jo atij që e transmeton. Pra, Kurani është fjala e Allahut, shkronjat dhe kuptimet e tij, dhe se fjala e Allahut nuk është vetëm shkronja pa kuptime dhe kuptime pa shkronja.

Prej besimit në Allahun, Librave të Tij, engjëjve të Tij dhe të Dërguarve të Tij është edhe besimi se besimtarët do e shohin Atë ditën e Kiametit me sytë e tyre, ashtu siç shohin diellin në ditën e kthjellët, ku nuk e pengojnë retë, dhe po ashtu siç shohin dhe hënën e plotë, duke mos u ngushtuar për shikimin e saj. Ata, në fillim, kanë për ta shikuar Atë, të madhëruarin, në sheshin e tubimit ditën e Kiametit dhe pastaj kanë për ta shikuar Atë pasi të futen në xhenet, e kjo si të dëshirojë Allahu.

## Besimi në ditën e Gjykimit

Prej besimit në ditën e Gjykimit është edhe besimi në çdo gjë për të cilën na ka lajmëruar Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) që do të ndodhë pas vdekjes. (Pasuesit e sunetit dhe xhematit) Besojnë në sprovën e varrit dhe në dënimin dhe mirësinë e tij. Për sa i përket sprovës, njerëzit kanë për t'u sprovuar në varret e tyre, ku personit do t'i thuhet: *"Kush është Zoti yt?"*, *"Cila është feja jote?"* dhe *"Kush është profeti yt?"* *"Allahu ka për t'i forcuar ata të cilët kanë besuar me fjalën e palëkundur në jetën e kësaj bote dhe po ashtu edhe në botën tjetër."* (Ibrahim 27)

Besimtari do të thotë: *"Zoti im është Allahu"*, *"Feja ime është Islami"* dhe *"Profeti im është Muhamedi"* (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Ndërsa munafiku dhe dyshuesi do të thotë: *"Ha! Ha! Nuk e di. Unë kam dëgjuar njerëzit të thoshin diçka dhe e thashë edhe unë"* dhe do të goditet me një çekan prej hekuri dhe do të ulërijë aq shumë, saqë kanë për ta dëgjuar atë çdo gjë, përveç njeriut. E, sikur njeriu do e dëgjonte këtë, kishte për të vdekur.<sup>80</sup>

---

<sup>80</sup> Hadithi i plotë është: Transmeton El Berau bin Azib (Allahu qoftë i kënaqur me të!) i cili thotë: *"Një ditë prej ditësh, dolëm me profetin (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në varrimin e një personi prej ensarëve dhe u afruam te varri. Varri ende nuk ishte hapur, prandaj i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) u ul dhe ne u ulem përreth tij në heshtje, sikur në kokat tona qëndronin zogj. Ai kishte një shkop në dorë, me të cilin bënte shenja në tokë. Pastaj, ai e ngriti kokën e tha: "Kërkojini mbrojtje Allahut nga dënimi i varrit", duke e thënë këtë dy apo tri herë. Pastaj ai tha: "Kur besimtari është gati të largohet nga kjo botë dhe të kalojë në botën tjetër, i zbresin atij engjëjt nga qielli me fytyra te ndritshme si dielli, duke pasur me vete një qefin prej qefinëve të xhenetit dhe aromë prej aromave të xhenetit dhe ulen larg tij aq sa syri mund t'i shohë. Pastaj vjen engjëlli i vdekjes (alejhis selam), ulet te koka e tij dhe thotë: "O ti shpirt i mirë, dil për në faljen e Allahut dhe kënaqësinë." Pastaj shpirti del sikurse pika kur pikon dhe ai e kap atë. Kur ai vepron ashtu, engjëjt e mëshirës nuk e lënë atë në dorën e tij për asnjë moment, por e marrin dhe e vendosin në qefin dhe aromën ku prej saj del aromë sikurse misku më i këndshëm në sipërfaqe të tokës. Tha: Pastaj ata ngrihen bashkë me të dhe nuk kalojnë pranë*

ndonjë grupi engjëj e që ata të mos pyesin: "Kush është ky shpirt i mirë?" Ata thonë: "Ky është filani i biri i filanit", duke përdorur emrat më të mirë me të cilët njerëzit e thërrisnin atë në dynja, derisa ata mbërrijnë me të në qiellin e dynjasë dhe kërkojnë që të hapet dhe ashtu bëhet. Nga çdo qiell, krye-engjëjt e tij e shoqërojnë atë, derisa arrijnë te qielli i shtatë. Allahu i Lartësuar thotë: "Shkruajeni librin e robit Tim në *Ilijune* dhe kthejeni në toke, sepse Unë nga ajo i krijova ata, në të do t'i kthej dhe nga ajo do t'i nxjerr dhe një herë tjetër." Tha: Shpirti rikthehet në trupin e tij, e atij i vijnë dy engjëj, e ulin dhe i thonë: "Kush është Zoti yt?" dhe ai përgjigjet: "Zoti im është Allahu." Ata e pyesin: "Cila është feja jote?" dhe ai përgjigjet: "Feja ime është Islami." Ata e pyesin: "Kush është ky njeri, që është dërguar në mesin tuaj?" dhe ai përgjigjet: "Ai është i Dërguari i Allahut." Ata e pyesin: "Nga e ke mësuar këtë?" dhe ai përgjigjet: "E kam lexuar Librin e Allahut, kam besuar në të dhe kam thënë se është i vërtetë." Atëherë dikush thërret nga qielli: "Robi im ka thënë të vërtetën, prandaj i shtroni atij shtrim nga xheneti, visheni me rroba prej xhenetit dhe i hapni një derë për në xhenet." Tha: Atij i vjen freskia dhe aroma e xhenetit, varri i zgjerohet aq sa syri mund të shohë. Tha: I vjen atij njeri me fytyrë të bukur, me veshje të bukur dhe me erë të këndshme dhe i thotë: "Përgëzohu me atë që të gëzon ty, sepse kjo është dita që të ishte premtuar." Ai pyet: "Kush je ti dhe fytyra jote që vjen me mirësi?" Ai përgjigjet: "Unë jam vepra jote e mirë." Pastaj ai thotë: "Zoti im, bëje Kiametin që mund të kthehem te familja dhe pasuria ime." Tha: Por, kur jobesimtari është gati largohet prej dynjasë për në botën tjetër, i zbresin atij prej qielli engjëjt me fytyra të zeza me pëlhurë dhe ulen larg tij aq sa syri mund t'i shohë. Pastaj vjen engjëlli i vdekjes dhe ulet të koka e tij dhe i thotë: "O ti shpirti i keq, dil për në hidhërimin e Allahut dhe zemërimin e Tij." Tha: Pastaj shpirti shpërndahet në të gjithë trupin e tij dhe engjëlli e nxjerr atë sikurse hiqet gjemb prej leshit të lagur. E merr atë e, kur ai vepron ashtu, ata nuk e lënë në dorën e tij sa hap e mbyll sytë, derisa ta vendosin atë te pëlhura prej së cilës del një erë e keqe, më e keqe që gjendet në sipërfaqe të tokës. Pastaj ata ngjiten me të dhe nuk kalojnë pranë ndonjë grupi engjëjsh e që mos të pyesin: "Kush është ky shpirt i keq?" e ata përgjigjen: "Ky filani i biri i filanit, duke përdorur emrat më të këqij me të cilët e thërrisnin në dynja", derisa arrijnë me të tek qielli i dynjasë. Kërkohet që atij t'i hapet porta, por nuk hapet. Pastaj i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) lexoi: **"Nuk do t'u hapen dyert e qiellit dhe as që do të hyjnë në Xhenet, derisa të kalojë deveja nëpër vrimë të gjilpërës."** (El Earaf 40) Allahu i Lartësuar thotë: "Shkruajeni librin e tij në *Sixhin*, në tokën më të ulët" dhe shpirti i tij hidhet poshtë. Pastaj (i Dërguari) lexoi: **"Kush i shoqëron Allahut diçka (në adhurim), i ngjan atij që bie nga qielli e që e rrëmben zogu ose i ngjan atij që stuhia e erës e ka hedhur në një vend të largët e të humbur."** (El Haxh 39) I rikthehet atij shpirti në trup, i vijnë dy engjëj e ulin atë dhe i thonë: "Kush është Zoti yt?" Ai thotë: "Ah! Ah! Nuk e di." Ata e pyesin: "Cila është feja jote?" Ai thotë: "Ah! Ah! Nuk e di." Ata e pyesin: "Kush është ky njeri i dërguar në mesin tuaj?" Ai thotë: "Ah! Ah! Nuk e di." Në këtë moment, dikush thërret nga qielli: "Ai ka gënjyer, prandaj shtroni për të shtroje nga zjarri dhe i hapni atij një derë për në zjarr." E atij i vjen prej nxehtësisë dhe vapës së tij (zjarrit), i ngushtohet atij varri, saqë brinjët futen njëra me tjetrën. Dhe i vjen atij një njeri me fytyrë të shëmtuar, me veshje të keqe dhe me erë të qelbur dhe i thotë: "Dëshpërohu me atë që të poshtëroi ty, sepse kjo është dita që të ishte premtuar." Ai pyet: "Kush je ti dhe fytyra e shëmtuara që vjen

Pastaj pas kësaj sprove ka, për njeriu, ose mirësi ose dënim deri ditën e Kiametit të Madh, kur shpirtat do të kthehen në trupat e tyre.

### **Besimi në lidhje me Kiametin e madh dhe se çfarë do ndodhë atë Ditë**

Kiameti ka për të ndodhur ashtu siç ka njoftuar Allahu në Librin dhe në gjuhën e të Dërguarit të Tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe se muslimanët janë në konsensus për këtë gjë. Njerëzit kanë për t'u ngritur prej varreve të tyre për të dalë para Zotit të botëve, duke qenë të zhveshur, të zbathur dhe të pa bërë synet. Dielli ka për t'u afruar atyre dhe djersa ka për t'i mbuluar. Do të vendosen peshoret, në të cilat do të peshohen punët e robërve:

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

“Ata që u rëndohet peshorja (e punëve të mira), janë të shpëtuar. Sa për ata që do të kenë peshore të lehta, ata do të jenë (njerëzit) që kanë humbur vetveten, duke qëndruar përherë në Xhehenem.” (Mu’minun 102-103)

Do të shpërndahen librat e veprave, ku disa kanë për ta marrë librin nga e djathta, disa të tjerë kanë për ta marrë atë nga ana e majtë dhe të tjerët kanë për ta marrë nga mbrapa shpine, ashtu siç thotë Allahu:

وَكُلُّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَشْهُورًا اقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

“Çdo njeriu ia kemi varur në qafë llogarinë për punën e tij dhe Ne do t’ia paraqesim librin në Ditën e Kiametit, të cilin do ta gjejë të hapur (e do t’i themi): “Lexoje librin tënd! Ti mjafton sot si llogaritar kundër vetvetes!” (Isra 13-14)

Pastaj Allahu ka për t’i marrë në llogari krijesat e Tij dhe do të veçohet me robin e Tij besimtar dhe do t’ia tregojë gjynahet që ai ka punuar dhe ai do t’i pranojë ato, ashtu siç

---

me sherr?” Ai thotë: "Unë jam vepra jote e keqe." Pastaj ai thotë: "Zoti im, mos e bëj Kiametin!" (E transmeton Ahmed i etj.)

është përshkruar kjo në Kuran dhe në Sunet. Kurse jobesimtarëve nuk do t'u llogariten veprat duke i peshuar të mirat dhe të këqijat e tyre, sepse ata nuk kanë vepra të mira, porse veprat e tyre do të numërohen, u tregohen dhe ata i pranojnë ato dhe do të marrin atë që meritojnë.

Në fushën e ditës së Kiametit është Haudi i Profetit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Uji i tij është më i bardhë se qumështi dhe më i ëmbël se mjalti. Enët e tij janë sa numri i yjeve në qiell. Gjatësia e tij është sa një muaj (të ecurit një muaj). Gjerësia e tij sa të ecurit një muaj. Kush pi prej tij një herë të vetme, nuk ka për ta marrë kurrë etja. Ura (Sirati) është vendosur mbi xhehenem dhe ajo është urë që ndodhet në mes xhenetit dhe zjarrit. Njerëzit do të kalojnë mbi të sipas punëve të tyre që kanë punuar. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë atë sa hap e mbyll sytë. Prej tyre do ketë që do e kalojnë si vetëtima. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë si era. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë sikur janë duke kalëruar me kalë. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë sikur është duke ecur mbi deve. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë atë duke vrapuar. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë duke ecur. Prej tyre do të ketë që do e kalojnë duke u zvarritur. Prej tyre do të ketë që do të kapen e do të hidhen në xhehenem, sepse ura ka ganxha që i kapin njerëzit sipas punëve të tyre. Kush e kalon Siratin (urën), do të futet në xhenet. Pasi ta kenë kaluar urën, do të qëndrojnë në Kantara, që është ndërmjet xhenetit dhe zjarrit, ku do i marrin hakun (të drejtën) njëri-tjetrit, derisa të pastrohen e pastaj u jepet leje atyre që të futen në xhenet.<sup>81</sup>

### **Personi i parë që do futet në xhenet**

Të parit që do t'i hapet dera e xhenetit, është Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Kurse, të parët që do të futen në xhenet nga të gjithë popujt, janë populli i tij.

### **Llojet e ndërmjetësimeve e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!)**

Ditën e Kiametit, ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) do të bëjë tre ndërmjetësime:

---

<sup>81</sup> Buhariu me nr. 6535 prej hadithit të Ebi Seid el Hudri (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!).

**Ndërmjetësimi (esh shefeah) i parë:** Ai ka për të ndërmjetësuar për të gjithë krijesat që ndodhen në vendin e tubimit ditën e Kiametit, derisa të gjykohet ndërmjet tyre pasi nga kjo gjë (ndërmjetësimi) janë zmbarsur profetët Ademi, Nuhu, Ibrahim, Musa dhe Isai i biri i Merjemes.

**Ndërmjetësimi i dytë:** Ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) do të ndërmjetësojë për banorët e xhenetit që të futen në të. Këto dy ndërmjetësimet janë të veçanta vetëm për të (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!).

**Ndërmjetësimi i tretë:** Ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) do të ndërmjetësojë për atë që e ka merituar zjarrin. Ky lloj ndërmjetësimi është për të dhe për të gjithë profetët, besnikët etj. Ai do të ndërmjetësojë për ata që e meritojnë futjen në zjarr, në mënyrë që të mos futen në të, si dhe do të ndërmjetësojë për ata që janë futur në zjarr që të dalin prej tij. Allahu do të nxjerri prej zjarrit disa njerëz, pa ndërmjetësim, por me mirësinë dhe mëshirën e Tij. Në xhenet, mbetet një pjesë dhe Allahu krijon për të disa njerëz dhe i futë atje.<sup>82</sup>

Të gjitha këto që do të ndodhin në ditën e Kiametit, duke filluar prej marrjes në llogari, shpërblimit, dënimit, xhenetit, zjarrit etj., që janë të përmendura me hollësi në Librat e zbritur prej qiellit dhe me e transmetuar prej dijes nga profetët si dhe nga ajo çfarë është transmetuar nga Muhamedi (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në lidhje me këtë, është e mjaftueshme. Prandaj, kush e kërkon atë, ka për ta gjetur!

## Besimi në kaderin për mirë dhe për keq

**Grupi i shpëtuar** prej pasuesve të sunetit dhe xhematit besojnë në kaderin<sup>83</sup>, për mirë dhe për keq. Besimi në kader përmbledh dy parime dhe secila prej tyre përmban dy gjëra:

**Parimi i parë:** Besimi se Allahu i Madhëruar e ka ditur me dijen e tij të hershme se çfarë do të punonin krijesat, dije kjo me të cilën Ai është i cilësuar dhe nuk zhduket kurrë. Po

<sup>82</sup> Shih "Silsiletu el ehadithi es Sahiha" me nr. 2540.

<sup>83</sup> Transmetohet nga Ebi ed Derda (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) se ka thënë: I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

"Nuk do të hyjë në xhenet mosrespektuesi, as pirësi i rregullt i alkoolit dhe as ai i cili përgënjeshtrohet kaderin (Paracaktimin e Allahut.)" (Es Sahihah 675)

ashtu Ai e di dhe gjendjen e tyre prej punëve të mira, punët e këqija, furnizimet dhe përfundimi (exheli). Pastaj Allahu ka shkruar në Leuhi Mahfudh përcaktimet e krijesave. Gjëja e parë të cilën Allahu ka krijuar është lapsi, e atij i tha: “Shkruaj!” Tha: “Çfarë të shkruaj?” Tha: “Shkruaj çdo gjë do ndodhë deri në ditën e Kiameti.”<sup>84</sup>

Prandaj çdo gjë që e godet njeriun, ai nuk ka mundur të shmangej prej saj, dhe çfarë nuk e godet atë, nuk kishte për ta goditur. Boja është tharë dhe fletët janë palosur<sup>85</sup>, ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

“A nuk e di ti se Allahu di çfarë është në qiell dhe në tokë? Këto gjenden në Libër, e kjo për Allahun është shumë e thjeshtë.” (El Haxh 70)

Po ashtu ka thënë:

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

“Çdo fatkeqësi që bie në tokë ose në vetët tuaja, është e shkruar në Libër para se ta krijojmë. Kjo gjë për Allahun është e thjeshtë.” (El Hadid 22)

Ky përcaktim është pasues i dijes së Allahut të madhëruar, dhe në disa vende është i përgjithshëm dhe në disa të tjera është i detajuar. Allahu e ka shkruar në Leuhi Mahfudh çfarë dëshiroi. E, kur Ai kur e krijon foshnjën në barkun e nënës, para se t’i fryhet shpirti, dërgon një engjëll dhe e urdhëron me katër gjëra duke i thënë atij: Shkruaj

<sup>84</sup> Transmetohet nga Ibën Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) *merfuan*:

“Të parën gjë të cilën e krijoi Allahu i Madhëruar, është lapsi. Dhe e urdhëroi që të shkruante çdo gjë që do të ndodhë.” (Es Sahihah 133)

<sup>85</sup> Është përcjellë nga Ibën Abasi (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) se ka thënë: “Një ditë, isha pas të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe ai më:

“O djalosh! Unë do të të mësoj ty disa fjalë. Ruaje Allahun, që Ai të të ruajë ty. Ruaje Allahun dhe ke për t’a gjetur në anën tënde. Kur të kërkosh diçka, kërkije prej Allahut dhe kur të kërkosh ndihmë, kërkije prej Allahut. Dije se, sikur i gjithë populli të bashkohej për të të sjellë ty një të mirë, nuk do të munden të bëjnë veçse atë që Allahu e ka shkruar që më parë për ty, e nëse do të bashkoheshin për të të shkaktojnë një dëm, nuk do të mundnin të shkaktonin veçse atë që Allahu ka shkruar për ty. Lapsat janë ngritur dhe fletët janë tharë.” (Këtë Hadith e ka transmetuar Tirmidhiu, i cili ka thënë se ai është *Hasen Sahih*, dhe Ahmed).



rizkun (furnizimin) e tij, kohën sa do të jetojë, punën e tij dhe a do të jetë i lumtur apo i fatkeq (i humbur). Këtë gjë e kanë mohuar kaderitë ekstremistë prej të hershmëve, kurse ata që e mohojnë sot, janë të pakët.

**Parimi i dytë:** Të besosh se dëshira e Allahut depërton kudo dhe se fuqia e Tij është e përgjithshme. Pra, të besosh se çfarë Allahu do, ajo ekziston, dhe se çfarë Ai nuk do, nuk mund të ekzistojë. Nuk ndodh ndonjë lëvizje apo qetësi në qiej dhe as në tokë vetëm se me dëshirën e Allahut të Madhëruar. Nuk mund të jetë në sundimin e Tij ajo që Ai nuk e do dhe se Ai, i madhëruari, është i plotfuqishëm mbi çdo gjë që ekziston dhe që nuk ekziston. Nuk ka krijesë në tokë dhe as në qiell vetëm se Krijuesi i tyre është Allahu i madhëruar, dhe nuk ka krijues tjetër përveç Tij.

E, megjithëkëtë, Ai i ka urdhëruar robërit e Tij që t'i binden Atij dhe të Dërguarve të Tij, dhe i ka ndaluar ata që të mos e kundërshtojnë Atë. Ai, i madhëruari, i do të devotshmit, bamirësit, të drejtët. Ai është i kënaqur me ata që kanë besuar dhe punojnë vepra të mira, dhe nuk i do jobesimtarët dhe nuk është i kënaqur me njerëzit e prishur. Ai nuk urdhëron për imoralitet, nuk dëshiron për robërit e Tij që të mohojnë dhe as nuk e do shkatërrimin.

## Punët e njerëzve

Njerëzit kanë veprat e tyre që i punojnë, kurse Allahu është Ai i Cili ka krijuar veprat e tyre. Njeriu është besimtar, është jobesimtar, është i devotshëm, është mëkatar, është që falet dhe agjëron. Ata (njerëzit) janë të lirë në punët e tyre dhe janë të pajisur me dëshirë, porse Allahu i ka krijuar ata dhe po ashtu ka krijuar edhe lirinë dhe dëshirën e tyre, ashtu siç thotë Allahu i Madhëruar:

لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ وَمَا تَشَاوُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

“Për secilin nga ju që dëshiron të ndjekë rrugën e drejtë. Por ju nuk mund të dëshironi, përveçse me vullnetin e Allahut, Zotit të botëve!” (Et Tekuir 28-29)

Këtë e pikë të kaderit e mohojnë shumica e kaderive, të cilët Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) i ka quajtur **“Mexhusët e këtij populli.”**

Po ashtu, në lidhje me këtë pikë të kaderit, janë disa njerëz që pranojnë (pohojnë), porse e teprojnë në këtë çështje duke e parë njeriun si një krijesë që nuk ka liri veprimi dhe pa

vullnet për të zgjedhur. Si rrjedhojë, ata i konsiderojnë veprat e Allahut të padobishme dhe pa urtësi.

## Përkufizimi dhe njohja e besimit

Prej bazave të grupit të shpëtuar është se: Feja dhe besimi janë fjalë dhe vepër; me fjalë të zemrës dhe gojës dhe me punë të zemrës dhe gjymtyrëve. Besimi shtohet me punë të mira dhe pakësohet me bërjen e gjynaheve.

## Gjykimi në lidhje me personin që bën mëkatet e mëdha

Ata, grupi shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah, nuk i nxjerrin nga feja muslimanët, për shkak të kryerjes së gjynaheve, edhe nëse janë prej gjynaheve të mëdha, siç veprojnë havarixhët (që e nxjerrin nga feja). Porse vëllazëria prej besimit ekziston me njerëz të tillë, edhe pse ata veprojnë mëkatet. Allahu i Madhëruar thotë:

فَمَنْ عَفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعَ بِالْمَعْرُوفِ

“Megjithatë, nëse dikujt i falet diçka<sup>86</sup> nga vëllai i vet<sup>87</sup>, atëherë të veprohet sipas rregullit<sup>88</sup> dhe ai (vrasësi) të shpaguej me mirësi.” (Bekare 178)

Dhe ka thënë:

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ

“Nëse dy palë besimtarësh bëjnë luftë midis tyre, pajtojini ata. Por, nëse njëra palë sulmon tjetrën, atëherë luftoni kundër sulmuesit, derisa të kthehet në urdhrat e Allahut. E, nëse kthehet, atëherë pajtojini ata midis tyre, me drejtësi dhe paanësi, sepse Allahu i do ata që veprojnë me drejtësi. Në të vërtetë, besimtarët janë vëllezër, prandaj pajtojini

<sup>86</sup> Kur familja e të vrarit ia fal gjakun vrasësit dhe nuk kërkon që ai të vritet.

<sup>87</sup> Nga familja e të vrarit.

<sup>88</sup> Familja e të vrarit të ndjekë çështjen për marrjen e shpagimit nga vrasësi, me të mirë dhe pa e tepruar. Vlera e shpagimit, apo “ed dijah”, është 100 deve, mosha dhe cilësitë e të cilave ndryshojnë sipas llojit të vrasjes, vrasësit dhe të vrarit. Këto rregulla i gjen në librat e fikhut.

vëllezërit tuaj midis tyre dhe kijeni frikë Allahun, në mënyrë që ju të mëshiroheni.” (El Huxhurat 9-10)

Po ashtu ata, grupi shpëtuar, ehlus suneh vel xhemah, nuk e “zhveshin” fasikun (gjynahqarin) plotësisht prej islamit si dhe as nuk deklarojnë se ai është përgjithmonë në zjarr siç thonë mutezilitë<sup>89</sup>, porse fasiku futet në kategorinë e besimit ashtu siç thotë Allahu i Madhëruar:

فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ

“Duhet të lirojë një skllav besimtar” (En Nisa 92)

Porse ai nuk futet nën emërtimin besimtarë me besim të plotë, ashtu siç ka thënë Allahu i Madhëruar:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا

“Besimtarë të vërtetë janë vetëm ata, zemrat e të cilëve, kur përmendet Allahu, fërgëllojnë dhe, kur u lexohen shpalljet e Tij, u forcohet besimi” (El Enfal 2)

Po ashtu dhe fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

لَا يَزْنِي الزَّانِي حِينَ يَزْنِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ حِينَ يَسْرِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ، وَلَا يَنْتَهَبُ نَهْبَةً ذَاتَ شَرَفٍ يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ فِيهَا أَبْصَارَهُمْ حِينَ يَنْتَهَبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ

"Nuk është besimtar ai, që bën imoralitet, kur e bën atë punë. Nuk është besimtar ai, që vjedh në kohën kur vjedh. Nuk është besimtar ai, që pi alkool, kur e pi atë. Dhe nuk

<sup>89</sup> Mutezilitë janë një prej grupeve të humbura, të cilët janë shfaqur në kohën kur Vasil bin Atai nxori bidatin e tij, duke thënë se Fasiku - ai që bën harame të mëdha - është në një vend të mesëm, midis kufrit dhe imanit (mosbesimit dhe besimit), dhe, për këtë shkak, Hasen el Basriu e largoi atë nga mësimet e tij. Atëherë, ai u veçua në një prej cepave të xhamisë së Basras dhe atij iu bashkua shoku i tij Amër ibën Ubejd bin Bab. Atëherë, njerëzit thanë se ata të dy u veçuan (itezela) nga fjala e popullit, ndërsa pasuesit e tyre i quajtën që atë ditë me termin "mu'tezili". Ky emërtim përfshin një numër të madh grupesh, të cilat i bashkojnë me njëra-tjetrën në bidatin e tyre disa çështje prej të cilave po përmendim: Mohimi i cilësive të përhershme të Allahut të Lartësuar, mohimi i të shikuarit Allahun me sy (në Ditën e Kijametit), thënia se Fjala e Allahut është e krijuar, thënia se njerëzit i krijojnë vetë punët e tyre dhe se Allahu nuk ka dorë e caktim në to (prej këtu janë quajtur "kaderije"), thënia se fasiku është në një vend të mesëm midis dy vendeve, etj.

është besimtar ai, që merr diçka me dhunë dhe njerëzit ngrenë kokën nga ai për ta parë."<sup>90</sup>

Themi: Ai është besimtar me besim të mangët ose besimtar me besimin e tij, dhe është fasik me kryerjen e gjynaheve të mëdha, pra, nuk i jepet atij emri plotë i besimit dhe as nuk zhvishet plotësisht nga kjo gjë.

## Detyra ndaj shokëve të Profetit, alejhis selam, dhe përmendja e pozitës së tyre

Prej bazave të pasuesve të sunetit dhe xhematit është dhe pastërtia e zemrave dhe gjuhëve të tyre në lidhje me shokët e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), ashtu siç i ka përshkruar Allahu ata në fjalën e Tij:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ

“Edhe ata që erdhën pas tyre, thonë: “O Zoti ynë, falna neve dhe vëllezërit tanë, të cilët kanë besuar para nesh dhe mos lejo që në zemrat tona të ketë asnjë të keqe ndaj besimtarëve! O Zoti ynë, Ti je vërtet i Butë dhe Mëshirëplotë!” (El Hashr 10)

Si dhe duke iu bindur Profetit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në fjalën e tij:

لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا مَا بَلَغَ مُدًّا أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ

“Mos i shani shokët e mi, sepse, pasha Atë në dorën e të Cilit është shpirti im, sikur ndonjëri prej jush të shpenzonte flori një mal sa ai i Uhudit, përsëri nuk do të mund të arrinte gradën që ndonjëri prej tyre ka fituar vetëm me dhënien e një grushti ose gjysmë grushti.”<sup>91</sup>

Ata, grupi shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah, pranojnë atë që ka ardhur në Kuran, në Sunet dhe në konsensusin e muslimanëve në lidhje me mirësinë dhe pozitën e tyre. Po

<sup>90</sup> Muttefekun alejhi.

<sup>91</sup> Kurse hadithi “Shokët e mi janë si yjet, këdo që të pasoni prej tyre keni për t’u udhëzuar”, është meudu (i rremë). Shih “Ed Daifeh” 58.

Po ashtu edhe hadithi “Me të vërtetë që shokët e mi janë si puna e yjeve. Fjalën e kujt do prej tyre të merrni, keni për t’u udhëzuar.” (Meudu, Ed Daifeh 61)

ashtu ata i japin përparësi në pozitë atyre që kanë shpenzuar para çlirimit të Mekes - dhe ajo është marrëveshja e Hudejbies - dhe ata që luftuan mbi ata që kanë shpenzuar pas saj. U japin përparësi muhaxhirinëve para ensarëve<sup>92</sup> dhe besojnë se Allahu u tha atyre që morën pjesë në luftën e Bedrit, e ata ishin rreth 300 e disa veta, **“Punoni çfarë të dëshironi, sepse Unë ju kam falur juve.”** Dhe se askush prej atyre që dhanë besën nën hijen e pemës, nuk do të futet në zjarr, ashtu siç ka njoftuar për këtë Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!),<sup>93</sup> porse Allahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur me Të, e ata kanë qenë më shumë se 1400 veta.

## Të dëshmuar me xhenet

(Grupi shpëtuar ehlus suneh vel xhemah) Dëshmojnë se do të jenë prej banorëve të xhenetit ata për të cilët ka dëshmuar i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), siç janë dhjetë të përgëzuarit me xhenet<sup>94</sup> dhe Thabit bin Kajs bin Shemas si dhe të tjerët prej sahabëve.

<sup>92</sup> Transmetohet nga Enesi (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) *merfuan*:

"Shenjë e besimit është dashuria për ensarët, ndërsa shenjë e nifakut (hipokrizisë) është urrejtja e ensarëve." (Es Sahihah 668)

<sup>93</sup>Muslimi

<sup>94</sup> Transmetohet nga Xhabir bin Abdilah (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) *merfuan*:

"Uthmani është në xhenet." (Es Sahihah 1435)

Transmeton Tirmidhiu në "El Xhami", nga Abdurrahman bin Auf (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) se ka thënë: "I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

"Ebu Bekri do të hyjë në Xhenet. Umeri do të hyjë në Xhenet. Uthmani do të hyjë në Xhenet. Aliu do të hyjë në Xhenet. Talha do të hyjë në Xhenet. Ez Zubejr do të hyjë në Xhenet. Abdurrahman bin Aufi do të hyjë në Xhenet. Seadi do të hyjë në Xhenet. Seidi do të hyjë në Xhenet dhe Ebu Ubejdeh bin El Xherrah do të hyjë në Xhenet."

**1. Talha** është Talha bin Ubejdilah bin Uthman bin Amër el Kurashi et Tejmi, një nga gjashtë anëtarët e marrëveshjes për paqe ndërmjet muslimanëve dhe idhujtarëve të Mekës dhe një nga pesë të cilët u bënë muslimanë për shkak të Ebu Bekrit. Prezantoi në luftën e Uhudit dhe tregoi trimëri. U godit me një shigjetë në ditën e luftës së Xhemelit dhe vdiq në vitin 36 h. në moshën 64 vjeç.

**2. Ez Zubejri** është Ez Zubejr bin el Auam bin Huejlid bin Esed el Kurashi, Ebu Abdullahi, nga të afërmit e të Dërguarit të Allahut dhe djali i hallës së tij. Një nga gjashtë anëtarët e *shuras* (konsultës). Ka hyrë në Islam që në moshë të vogël dhe ka marrë pjesë në të dyja shpërnguljet (në Habeshe (Etiopi) dhe në Medine). Është vrarë në luftën e Xhemelit në vitin 36 h. dhe është varrosur në Basra.

## Dallimi në pozitë ndërmjet halifeve të drejt-udhëzuar

Ata, grupi shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah, e pranojnë atë që është transmetuar në formën *mutevatir* nga prijësi i besimtarëve Ali bin Ebi Talib (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) dhe nga të tjerët se më i miri i këtij populli pas Profetit (paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) është Ebu Bekri, pastaj Umeri, e pastaj ata thonë se i treti është Uthmani ndërsa i katërti është Aliu (Allahu qoftë i kënaqur me të gjithë ata!), ashtu siç dëshmojnë këtë *etheret* (gjurmët).

E po ashtu konsensusi i sahabëve për t'i dhënë besën Uthmanit. edhe pse disa prej ehlsuneh ranë në kundërshtim në lidhje me Uthmanin dhe Aliun (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) se kush prej tyre të dyve është më i miri, pasi ata ishin në një mendje se i pari është Ebu Bekri dhe pastaj Umeri. Disa prej sahabëve zgjodhën Uthmanin dhe heshtën, kurse Aliun e zgjodhën si halife të katërt. Disa të tjerë zgjodhën Aliun para Uthmanit, ndërsa disa të tjerë nuk u futën në këtë çështje.

Porse përfundimisht ehlsuneh zgjodhën Uthmanin e pastaj Aliun, edhe pse kjo çështje, se kush është më i miri Uthmani apo Aliu, nuk është prej bazave të cilat e quajnë

---

**3. Abdurrahman bin Auf** është Abdurrahman bin Auf bin Abdu Auf bin Abdulharith el Kurashi ez Zuhri, Ebu Muhamed. Një nga gjashtë anëtarët e konsultës. Ka hyrë herët në Islam, para se i Dërguari (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) të hynte në shtëpinë e Erkamit. Ka marrë pjesë në të dyja shpërnguljet dhe ka marrë pjesë në luftën e Bedrit e të tjerat pas saj. Vdiq në vitin 32 h. në moshën 72 vjeç.

**4. Seadi** është Sead bin Malik bin Uhejb el Kurashi ez Zuhri Ebu Is'hak bin Ebi Uekas. Një nga gjashtë anëtarët e konsultës. Ka transmetuar shumë Hadithe nga i Dërguari (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Ka qenë një prej kalorësve më të mirë dhe i pari që ka gjuajtur me shigjetë në Rugë të Allahut. Ka qenë koka që hapi Irakun dhe ishte i njohur për pranimin e duasë që ai bënte. Ka vdekur në el Akik në vitin 55 h. dhe u transportua në Medine. Ai ka qenë i fundit që ndërroi jetë nga dhjetë të përgëzuarit me Xhenet.

**5. Seidi** është Seid bin Zejd bin Amër bin Nufejl el Adavi. Një nga të parët e Islamit dhe para shtëpisë së Erkamit. Ka bërë shpërnguljen në Medine dhe ka marrë pjesë në luftën e Uhudit e në të tjerat pas saj. Nuk ka qenë në Medine në kohën e luftës së Bedrit dhe nuk ka marrë pjesë në të. Ka vdekur në el Akik në vitin 50 h. dhe thuhet pas këtij viti.

**6. Ebu Ubejde** është Amir bin Abdullah bin El Xherrah bin Hilal el Kurashi el Fehri, i njohur me kunjen e tij dhe me emrin e gjyshit të tij. Një prej të parëve në Islam. Ka bërë dy shpërnguljet dhe ka marrë pjesë në luftën e Bedrit e të tjerat pas saj. Ky është ai që hoqi dy ganxhat nga fytyra e të Dërguarit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe që i ranë dy dhëmbë. Ka vdekur në vitin 18 h. në moshën 58 vjeç.

të humbur atë që e kundërshton këtë - mendimin e shumicës së pasuesve të sunetit. Ajo e cila bën që personi të jetë i humbur, është çështja e hilafetit (udhëheqjes), sepse ata, grupi shpëtuar, ehlus suneh, besojnë se halifja pas të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) është Ebu Bekri, pastaj Umeri, pastaj Uthmani dhe pastaj Aliu. Ai i cili hedh baltë mbi hilafetin e ndonjërit prej tyre, ai është më i humbur sesa gomari që ka në shtëpi.

## Familja e Profetit, alejhis salam

(Grupi shpëtuar, ehlus suneh vel xhemah) E duan familjen e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), i përkrahin ata dhe zbatojnë në ta këshillën e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), i cili në ditën e “Gadir Humm-it” tha:

“Ju përkujtoj Allahun në lidhje me familjen time.”<sup>95</sup>

Po ashtu, kur Abasi, xhaxhai i tij, iu ankua atij se disa prej kurejshve nuk silleshin mirë me Beni Hashim, tha:

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ؛ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحِبُّوكُمْ؛ اللَّهُ وَلِقَرَابَتِي

“Pasha Atë, në dorën e të Cilit është shpirti im, ata nuk besojnë, derisa t’ju duan juve për hir të Allahut dhe për shkak se jeni të afërmit e mi!”<sup>96</sup>

Po ashtu ka thënë:

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ بَنِي إِسْمَاعِيلَ، وَاصْطَفَىٰ مِنْ بَنِي إِسْمَاعِيلَ كِنَانَةَ، وَاصْطَفَىٰ مِنْ كِنَانَةَ قُرَيْشًا، وَاصْطَفَىٰ مِنْ قُرَيْشٍ بَنِي هَاشِمٍ، وَاصْطَفَانِي مِنْ بَنِي هَاشِمٍ

“Allahu zgjodhi fëmijët e Ismailit dhe prej fëmijëve të tij zgjodhi Kinanën. Prej Kinanës zgjodhi Kurejshët. Prej Kurejshëve zgjodhi Benu Hashimët dhe prej Benu Hashimëve më zgjodhi mua.”<sup>97</sup>

<sup>95</sup> Muslimi

<sup>96</sup> Ahmedi dhe Hakimi. Ahmed Shakir ka thënë: “Zinxhiri i këtij hadithi është sahih.”

<sup>97</sup> Muslimi



## Gratë e Profetit, alejhis salam

Ata, grupi shpëtuar, ehlu suneh vel xemah, i përkrahin gratë e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), nënat e besimtarëve, dhe besojnë se ato janë gratë e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe në botën Tjetër, e në veçanti Hadixhja (Allahu qoftë i kënaqur prej saj!), nëna e fëmijëve të tij, me të cilën kishte më shumë fëmijë, dhe e para që besoi tek ai dhe e përkrahu në çështjen e tij. Ajo kishte një pozitë të veçantë dhe të lartë tek ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). E pastaj besnikja, e bija e besnikut, Aisha (Allahu qoftë i kënaqur prej saj!), për të cilën Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

**فَضْلُ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ الثَّرِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ**

“Vlera e Aishes ndaj grave të tjera është si vlera e *theridit* (një lloj ushqimi me bukë e mish, më i miri në atë kohë) ndaj ushqimeve të tjera.”<sup>98</sup>

## Qëndrimi i rafidive dhe nevasibëve në lidhje me sahabët<sup>99</sup>

(Grupi shpëtuar, ehlu suneh vel xemah) Janë të pastër dhe larg nga rruga e rafidive, të cilët urrejnë sahabët, dhe po ashtu larg nga rruga e nevasibëve, të cilët lëndojnë familjen e të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) me fjalë dhe vepër. Po ashtu, ata përmbahen, heshtin, dhe nuk flasin rreth asaj që ndodhi ndërmjet sahabëve, dhe thonë se: *etheret* që kanë ardhur për sahabët dhe që flasin për të metat e tyre s'janë vetëm se gënjeshtër. Në disa prej tyre *ethereve* ka shtesa, në disa të tjera ka mangësi dhe në disa të tjera ka ndryshime për sa i përket fakteve. Porse ato që saktësohen në lidhje me ta, tregojnë se ata janë të arsyetuar dhe kjo sepse ata janë përpjekur të gjetur të vërtetën dhe pas kësaj ata ose ia kanë qëlluar të vërtetës, ose kanë gabuar. Megjithatë, ata nuk besojnë se secili prej sahabëve është i pagabueshëm dhe nuk bie në mëkate të mëdha apo në të vogla, porse është më se e pranueshme që ata në

<sup>98</sup> Buhariu dhe Muslimi

<sup>99</sup> Transmetohet nga Ibën Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) *merfuan*:

"Kush i ofendon shokët e mi, mbi të qoftë mallkimi i Allahut, i engjëjve dhe i gjithë njerëzve." (Es Sahihah 2340)

I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

"Kush lëndon Aliun, ai më ka lënduar keq mua." (Trans. prej haditheve Amër bin Shas, Sad bin Ebi Uekas dhe Xhabir bin Abdilah. {Es Sahihah 2295})

përgjithësi të kenë rënë në gabime. Pavarësisht nga e gjithë kjo, ata kanë vepra të mira, të cilat i fshijnë gjynahet e tyre, nëse ata kanë bërë. Aq sa atyre u falen të këqijat që nuk mund t'u falen pasardhësve të tyre, sepse ata kanë aq shumë të mira që ua fshijnë të këqijat ndërsa, sa u përket atyre që vijnë pas tyre, nuk e kanë këtë veçori.

Saktësohet nga i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) se ai ka thënë se ata, sahabët, janë brezi më i mirë dhe, sikur ndonjëri prej tyre të japë sadaka vetëm një grusht, është më e mirë sesa një mal me ar që mund të shpenzojë çdokush që vjen pas tyre. E megjithëkëtë pozitë dhe mirësi të tyre, edhe nëse prej tyre është bërë ndonjë gjynah, ai është penduar nga kjo gjë, ose ka vepruar vepra të mira që e kanë fshirë atë gjynah, ose i është falur atij dhe kjo ose se ai ka qenë nga të parët në islam, ose me anë të ndërmjetësimit të Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!), gjë që ata më së shumtë e meritojnë, ose me ndonjë sprovë që është sprovuar në këtë dynja, në mënyrë që t'i falej ai gabim. Nëse kjo është pozita e tyre edhe kur kanë rënë në ndonjë gjynah, atëherë si është puna në lidhje me çështjet ku ata kanë qenë muxhtehida? Ku, nëse ia qëllojnë të vërtetës, kanë dy shpërblime dhe, nëse gabojnë, kanë vetëm një shpërblim, kurse gabimi është i falur.

## **Të mirat dhe pozitat e sahabëve**

Pra, ajo që mund të urrehet nga ajo që kanë vepruar, janë shumë të pakta dhe u janë falur atyre, në krahasim me pozitën dhe të mirat e tyre prej besimit të Allahu, të Dërguarit të Tij, luftës në rrugën e Tij, hixhretin që ata bënë, ndihma që dhanë për islamin, dija e dobishme dhe veprat e mira që kanë vepruar. Ai i cili hedh një vështrim mbi historinë e këtyre njerëzve me dije dhe syçeltësi dhe çfarë Allahu u dha atyre prej mirësisë dhe pozitës, ka për ta kuptuar qartë se ata me të vërtetë janë njerëzit më të mirë pas profetëve. Nuk ka dhe nuk ka për të pasur kurrë njerëz si ata, dhe se ata janë ajka e të gjitha brezave të këtij populli, i cili është populli më i mirë nga të gjitha popujt dhe më i nderuar tek Allahu.

## **Besimi në lidhje me mrekullitë e njerëzve të mirë**

Prej bazave të pasuesve të sunetit, ehlus suneh, është edhe besimi në lidhje me mrekullitë e njerëzve të mirë (eulijat)<sup>100</sup> dhe në dukuritë e jashtëzakonshme që Allahu ua

<sup>100</sup> Transmetohet nga Ibën Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) nga i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) në lidhje me Fjalën e Allahut: **"Nuk ka fare dyshim!"**

mundësoi atyre në aspekte të ndryshme të dijes ose veprimit, siç tregohet në lidhje me popujt e kaluar në suren “Kehf” dhe në suret e tjera dhe siç është transmetuar nga të parët e këtij populli prej sahabëve, tabi’inëve dhe nga të tjerët. Mrekullitë ekzistojnë dhe do të vazhdojnë të ndodhin, deri në ditën e Kiametit.

## Pasimi i të Dërguarit të Allahut dhe i prijësve të drejt-udhëzuar

Prej rrugës së ehilus suneh vel xhemah është pasimi i gjurmëve të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) me zemër dhe me trup si dhe pasimi i rrugës së emigruesve (muhaxhirëve) të parë dhe ensarëve (ndihmuesve). Ata janë pasuesit e amanetit të të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي، تَمَسَّكُوا بِهَا، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ؛ فَإِنَّ كُلَّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

“Ju këshilloj që të kapeni pas sunetit tim dhe sunetit të prijësve të drejt-udhëzuar pas meje. Kapuni fort pas tij dhe shtrëngojeni fort me dhëmballë! Ruhuni nga shpikjet, sepse çdo shpikje është bidat dhe çdo bidat është humbje!”<sup>101</sup>

Ata e dinë se fjala më e vërtetë është fjala e Allahut dhe se udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Ata i japin përparësi fjalës së Allahut mbi çdo fjalë tjetër, kushdo qoftë ai prej njerëzve, dhe i japin përparësi udhëzimit të Muhamedit (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) mbi çdo udhëzim tjetër.

Për këtë shkak, ata janë quajtur (dhe quhen) “Ehlul Kitabi ves Suneh” dhe quhen “Ehlul Xhemah”, sepse “El Xhemah” d.m.th. të bashkuar dhe e kundërta e kësaj është përçarja.

Konsensusi (ixhmaja) është shtylla e tretë në të cilën bazohen në të dijetarët në dije dhe fe. Nëpërmjet këtyre të triave,<sup>102</sup> ata i peshojnë të gjitha punët dhe veprat njerëzve, qofshin ato të dukshme apo të padukshme (punët e zemrës dhe të gjymtyrëve), të cilat kanë lidhje me fenë.

---

Me të vërtetë për Eulijatë e Allahut as frikë nuk do të ketë mbi ta, as nuk do të pikëllohen” (Junus 62) ka thënë:

“Janë ata të cilët të përkujtojnë Allahun kur i shikon.” (Es Sahihah 1646)

<sup>101</sup> Et Tirmidhiu, Ibën Maxheh, Ahmed dhe Hakimi.

<sup>102</sup> Kuranit, Suneti dhe Konsensusit.

Konsensusi (ixhmaja) më i saktë është ai, në të cilën kanë qenë *selefu es salih*, ngase umeti u zgjerua shumë pas tyre.

## Kapitull

Pastaj, grupi shpëtuar, ehlus suneh vel xhemah, me këto baza: Urdhërojnë për punë të mirë dhe ndalojnë nga e keqja sipas asaj që obligon sheriat<sup>103</sup>, kryejnë haxhin, xhihadin, falin namazin e xhumasë si dhe dy bajramet pas udhëheqësve të tyre, qofshin ata bamirës apo gjynahqarë.<sup>104</sup> Ruajnë kryerjen e faljes në grup, këshillojnë popullin<sup>105</sup> dhe

---

<sup>103</sup> Shejh Utthejmini (Allahu e mëshiroftë!) është pyetur: "Unë jam burrë që falem, lexoj Kuran dhe bëj vepra të mira, porse nuk urdhëroj për punë të mira dhe nuk ndaloj nga punët e këqija. Ju lutem më këshilloni!" **Përgjigje:**

"Këshilla ime për këtë person i cili e cilësoi veten e tij që është prej atyre që lexon Kuran, falet dhe bën vepra të mira, pra, e këshilloj atë që të urdhërojë për punë të mira dhe të ndalojë nga të këqijat me aq sa të ketë mundësi. Sepse i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka urdhëruar për këtë gjë, por mbi të gjitha Allahu i Madhëruar ka urdhëruar me këtë. Allahu i Madhëruar thotë: **"Le të dalë nga ju një grup njerëzish të përkushtuar që të ftojnë njerëzit të mirësia, të urdhërojnë El Ma'ruf dhe të ndalojnë El Munker. Dhe me këta (njerëz) janë ata që janë të fituarit. Dhe mos u bëni si ata të cilët u përçanë dhe u ndanë mes tyre pasi u patën ardhur prova të qarta."** (Al Imran, 104-105) Pra, vëllezër, ju lutem që të meditoni në Fjalën e Allahut të Madhëruar: **"Dhe mos u bëni si ata të cilët u përçanë dhe u ndanë mes tyre."** Pas Fjalës së Tij: **"Le të dalë nga ju një grup njerëzish të përkushtuar që të ftojnë njerëzit të mirësia."** Ta dini se lënia e urdhërimit për punë të mira dhe ndalimit nga e keqja është shkak për përçarje. Sepse ai person i cili punon të këqija, me siguri që do të marrë tjetër drejtim nga ai i cili punon punë të mira dhe anasjelltas. Kështu njerëzit ndahen. Pra, i them vëllait (i cili pyet): Urdhëro për punë të mira dhe ndalo nga të këqijat me aq sa mundesh. Dhe dije se urdhërimi për punë të mira dhe ndalimi nga të këqijat është prej obligimeve më të rëndësishme në fenë e Allahut të Lartësuar. Madje Allahu nuk na bëri ne më të mirë se popujt e tjerë vetëm se me këtë veçori. I madhëruari thotë: **"Ju (besimtarë) jeni njerëzit më të mirë të të gjitha kohëve të njerëzimit, Ju urdhëroni ma'rufin dhe ndaloni munkerin dhe vërtet ju besoni në Allahun."** (Al Imran, 110). Ndërsa për beni israilët Allahu i Madhëruar thotë: **"Ata nga Bijtë e Israilit të cilët nuk besuan, u mallkuan nga goja e Daudit dhe Isait, birit të Merjemes. Kjo ngaqë ata nuk u bindën (ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij) dhe gjithnjë i tejkalonin të gjithë kufijtë. Ata asnjëherë nuk e ndalonin njëri-tjetrin nga Munkerit që ata gjithnjë vepronin. E poshtër vërtet ishte ajo që ata gjithnjë vepronin."** (El Maide, 78-79). "Zgjimi Islam" i shejh ibn Utthejmin.

<sup>104</sup> Transmetohet nga Ebi Kutejle se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) u ngritë para njerëzve në Haxhin e Lamtumirës dhe tha:

kanë bindje të tyren (besojnë) kuptimin e fjalës së të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe mëshira e Allahut qofshin mbi të) që thotë:

الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ الْمَرْصُوصِ؛ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

“Besimtari me besimtarin është si ndërtesa, ku çdo pjesë e saj forcon tjetrën”, dhe lidhi (futi) gishtat e duarve me njëri-tjetrin.<sup>106</sup>

Po ashtu fjala e tij (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ كَمَثَلِ الْجَسَدِ؛ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالْحَمَى وَالسَّهَرِ

“Shembulli i besimtarëve në dashurinë ndërmjet tyre, mëshirën dhe butësinë, është si shembulli i një trupi të vetëm, nëse ankohet një prej gjymtyrëve të tij, atëherë e pason atë i gjithë trupi me dhimbje e vuajtje.”<sup>107</sup>

## Durimi, falënderimi dhe kënaqësia

(Grupi i shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah) Urdhërojnë për durim në çdo fatkeqësi, për falënderim në çdo mirësi dhe të jenë të kënaqur me (Allahun) në caktimin e hidhur.

## Moralet e larta dhe veprat e mira

(Grupi i shpëtuar, ehlsuneh vel xhemah) Ftojnë për në moralet e larta, punët e bukura dhe kanë bindje të tyren kuptimin e fjalës së të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!):

أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

"Nuk ka të dërguar pas meje dhe as popull pas jush. Adhuroni Zotin tuaj, falni pesë namazet, jepni zekatin tuaj, agjëroni muajin tuaj dhe bindjuni të parit tuaj që të hyni në xhenetin e Zotit tuaj." (Es Sahihah 3233)

<sup>105</sup> Transmetohet në hadithin e Xherijr bin Abdullah (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se ka thënë:

"I dhashë besën të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të) për kryerjen e faljes, dhënien e zekatit dhe këshillën për çdo musliman." (Buhariu)

<sup>106</sup> Buhariu dhe Muslimi.

<sup>107</sup> Buhariu dhe Muslimi.

*“Besimtari që ka besim më të plotë është ai që ka moral më të mirë”.*<sup>108</sup>

Nxisin për t’u lidhur (pajtuar) me atë që të ka ndarë (është zemëruar), t’i japësh atij që nuk të jep dhe t’ia falësh atij që të ka bërë padrejtësi. Urdhërojnë për bindjen ndaj prindërve, mbajtjen e lidhjeve farefisnore, sjelljen mirë me komshinjtë<sup>109</sup>, bamirësinë ndaj

<sup>108</sup> E ka nxjerrë Et Tirmidhiu prej hadithit të Aishes (Allahu qoftë i kënaqur prej saj!) dhe e ka saktësuar atë; Ebu Daudi dhe Ahmedi prej hadithit të Ebu Hurejrës (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!). Ahmed Shakir ka thënë: “Zinxhiri i këtij hadithi është sahih.” Po ashtu shih dhe “Sahihul Xhami” me nr. 1230, 1231 dhe 1232 i shejh Albanit.

Po ashtu përmendim: Transmetohet nga Abdullah bin Amër (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

*“Më të mirët ndër ju janë ata që kanë moralin më të lartë”* (Buhariu)

Transmeton Ibn Abasi (Allahu qoftë i kënaqur me të dy ata!) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

*“Më të dashurit ndër ju tek unë dhe më pranë meje në ditën e Kiametit janë ata që kanë moralin më të lartë.”* (Et Tirmidhiu në kapitullin “El Birru ues Sileh”. Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) në “Sahih El Xhami” 1/439 ka thënë: “Hadith hasen.”)

Transmetohet nga Ebu Darda (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

*“Nuk ka gjë më të rëndë në peshojën e muslimanit ditën e Kiametit se morali i mirë.”* (Et Tirmidhiu në kapitullin “El Birru ues Sileh” 3/244 dhe Ebu Daudi në kapitullin “Moralin” 4/253. Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) në “Sahih et Tirmidhi” 2/194 thotë: “Hadith sahih”)

Transmetohet nga Ebu Hurejra (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) është pyetur për atë punë që i fut njerëzit më shumë në xhenet, e ai tha:

*“Frika ndaj Allahut (bindja ndaj Tij) dhe morali i lartë.”* (Et Tirmidhiu në kapitullin “El Birru ues Sileh” 3/245. Shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) ka thënë në “Sahih et Tirmidhi” 2/194: “Hadith hasen.”)

Transmetohet nga Ebu Hurejra (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se ka thënë: I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

*“Besimtarët me besim më të plotë janë ata, që kanë moralin më të lartë, dhe më të mirët ndër ju janë ata, që janë më të mirë për familjet (bashkëshortet) e tyre.”* (Et Tirmidhiu. Dhe e ka saktësuar shejh Albani (Allahu e mëshiroftë!) në “Sahihul Xhami” 1/266-267)

Dijetari i islamit, Ibën Tejmijeh (Allahu e mëshiroftë!), në sqarimin e këtij hadithi thotë:

*“I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) e kushtëzoi plotësimin e besimit me plotësimin e moralit të lartë.”* (Mexhmu’ul fetava 10/659)

<sup>109</sup> Transmeton Ebu Shurejh (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

jetimëve, të varfërve<sup>110</sup> dhe udhëtarëve, si dhe sjelljen butë me robërit<sup>111</sup>. Ndalojnë nga mburrja<sup>112</sup>, kryelartësia, padrejtësia dhe shtrirja e dorës mbi krijesat (dëmtimi i tyre) me

---

“Pasha Allahun, nuk beson! Pasha Allahun, nuk beson! Pasha Allahun, nuk beson!” Thanë: “O i Dërguari i Allahut, kush?” Tha: “Ai, nga të papriturat (dëmet) e të cilit nuk është i sigurt komshiu i tij.” (Buhariu)

Transmeton Ebu Hurejra (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të) ka thënë:

“Kush beson në Allahun dhe botën Tjetër, mos ta dëmtojë komshiun e tij. Kush beson në Allahun dhe botën Tjetër, ta respektojë mikun, dhe kush beson në Allahun dhe botën Tjetër, le të flasë mirë ose të heshtë.” (Buhariu)

<sup>110</sup> Transmeton Abdullah bin Amër (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se një burrë pyeti të Dërguarin e Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të):

“Cili islam (punë e muslimanit) është më e mirë?” Ai (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të) tha: “Të japësh për të ngrënë (të varfërve, udhëtarëve etj.) dhe të përshëndesësh me selam atë që njehe dhe atë që nuk e njehe.” (Buhariu)

<sup>111</sup> Ibën Raxhebi (Allahu e mëshiroftë!) thotë:

“Shumë prej njerëzve mendojnë se devotshmëria (bindja ndaj Allahut) është kryerja e të drejtave të Allahut duke i lënë mënjane ato të njerëzve. Kështu, ndodh shpesh tek ata që kujdesen të kryejnë të drejtat e Allahut me dashuri për Të, frikë prej dënimit të Tij e bindje ndaj Tij, të lënë pas dore të drejtat e njerëzve. Ndërsa të bashkosh ndërmjet kryerjes së të drejtave të Allahut e të drejtave të njerëzve është shumë e vështirë dhe nuk e arrijnë atë vetëm se një pakicë e njerëzve, dhe ata janë të Dërguarit e Allahut dhe të sinqertët në fenë e Allahut.” (Xhamiul ulumi el Hikem” 2/71-72)

Transmetohet nga Enes bin Malik (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se ka thënë:

“Ishim të ulur me të Dërguarin e Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) dhe ai tha: “Do të hyjë tek ju tani një burrë prej banorëve të xhenetit”. Pas pak, hyn një burrë prej ensarëve, me mjekër që pikonte prej abdesit dhe me sandalet në dorën e majtë. Të nesërmen, i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) tha të njëjtën gjë dhe hyri i njëjti person në të njëjtën formë. Ditën e tretë, i Dërguari (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) tha të njëjtën gjë dhe u shfaq përsëri i njëjti njeri në të njëjtën gjendje. Kur i Dërguari i Allahut u ngrit për t'u larguar, Abdullah bin Amr bin el As shkoi pas atij burri dhe i tha: “U grind me babanë dhe u betova që mos të hyj tek ai për tri net. Nëse sheh se mund të më marrësh në shtëpinë tënde gjatë kësaj kohe, do të të isha mirënjohës.” “Po”, i tha ai. Enesi thotë: “Abdullahi tregoi për ato tri net që fjeti tek ai dhe tha se nuk e kishte parë të ngrihej e të falej në asnjë pjesë të natës Por, kur zbulohej e rrotullohej në shtratin e tij, e përmendte Allahun e lartësuar dhe e madhëronte Atë, derisa ngrihej për faljen e sabahut”. Abdullahi thotë: “Dhe nuk dëgjova prej tij të flasë vetëm se fjalë të mira. Pasi kaluëen tri netët dhe nuk pashë ndonjë gjë të veçantë në punët e tij, i thashë: “O rob i Allahut! Unë, në të vërtetë, nuk kam pasur ndonjë zënkë a grindje me babanë tim, por dëgjova të Dërguarin e Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut



apo pa të drejtë. Urdhërojnë për moralet e larta dhe ndalojnë nga moralet e ulëta. Dhe çdo gjë që ata thonë apo veprojnë prej këtyre apo të tjera si këto, ata pasojnë në këtë gjë Librin e Allahut dhe Sunetin e të Dërguarit të Tij.

## Përmbyllja e akides së grupit të shpëtuar ehlu suneh vel xhemah

Çdo gjë që ata e thonë dhe e veprojnë, e bëjnë këtë duke pasuar Kuranin dhe Sunetin. Rruga e tyre është feja islame, me të cilën Allahu dërgoi Muhamedin (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!). Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) na ka treguar se populli i tij do të ndahet në shtatëdhjetetë grupe, ku të gjitha do të jenë në zjarr, përveç njërit, e ai është xhemati. Ndërsa, në një hadith të transmetuar prej tij, ai ka thënë:

هُمْ مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي

qofshin mbi të!) të thotë tri herë radhazi: “Do të hyjë tek ju tani një burrë prej banorëve të xhenetit” dhe ai që hyri në të tria rastet ishte ti. Kështu, doja të qëndroja tek ti për të parë punën tënde, që ta merrja shembull, por nuk pashë tek ti të punoje shumë (punë të mira). Çka është ajo gjë me të cilën ke arritur atë që tha për ty i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!)?!“ Tha: “E gjitha është ajo që vërejte!” Pasi u bëra gati për t’u larguar, më thirri dhe më tha: “Nuk është gjë tjetër përveç asaj që vërejte, përveçqë unë nuk mbaj në veten time urrejtje për ndokënd prej muslimanëve dhe nuk kam smirë për ndokënd për atë të mirë që Allahu i ka dhënë”. Abdullahi tha: “Atëherë, kjo është ajo me të cilën ke arritur këtë shkallë dhe që ne nuk arrijmë ta bëjmë.” (Ahmedi në “Musnedin” e tij 3/166)

<sup>112</sup> I Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

“A t’ju njoftoj juve për banorët e xhenetit? (Ata janë) Çdo i dobët e i përlur, i cili, nëse betohet në Allahun, e kryen atë. A t’ju njoftoj juve për banorët e xhehenemit? (Ata janë) Çdo i fortë (me trup të fortë e të rregullt), barkmadh (i shëndoshë e llupës), mendjemadh.” (Buhariu Muslimi)

Transmetohet nga Abdullah bin Mesudi (Allahu qoftë i kënaqur prej tij) se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

“Nuk ka për të hyrë në xhenet ai person, që ka në zemrën e tij qoftë edhe një grimcë mendjemadhësi.” Një burrë tha: “Dikush dëshiron që teshat dhe sandalet e tij të jenë të bukura (a është kjo mendjemadhësi?)”. Tha (i Dërguari): “Allahu është i bukur dhe e do të bukurën. Mendjemadhësia është kundërshtimi i së vërtetës dhe përçmimi i njerëzve.” (Muslimi)

Dhe në një hadith të saktë, thuhet se zjarri ka thënë:

“Jam mbushur me mendjemëdhënjë e kryeneçet...” (Muslimi)

“Janë ata që ndodhen në atë që jam unë sot dhe shokët e mi.”

Pra, ata të cilët janë të kapur pas Islamit të pastër, ata janë Ehlus Suneh vel Xhemah.<sup>113</sup>

Prej tyre janë besnikët, dëshmorët, bamirësit, dijetarët e udhëzimit, të cilët janë si kandila ndriçues në errësirë dhe që përmenden për veprat e larta dhe punët e tyre të mira.

Prej tyre janë *el ebdalu*, imamët e fesë, për të cilët muslimanët kanë rënë në konsensus për udhëzimin dhe dijen e tyre.

Ata janë pala e ndihmuar, për të cilët Profeti (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) ka thënë:

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ مَنْصُورَةٌ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ، وَلَا مَنْ خَذَلَهُمْ؛ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

“Do të vazhdojë një grup nga populli im që të qëndrojnë në të vërtetën, të ndihmuar (nga Allahu). Nuk i dëmton kush i kundërshton dhe i tradhton ata, derisa të vijë Kiameti!”

**Lusim Allahun që të na bëj prej tyre, të mos na i devijojë zemrat tona, pasi na udhëzoi dhe të na dhurojë prej mëshirës së Tij, sepse Ai është Dhuruesi! Allahu e di më së miri!**

*Ve sal-lallahu ala Muhammedin ve alihi ve sahbihi ve sel-lem teslimen kethiran*<sup>114</sup>

<sup>113</sup> Transmetohet nga Auf bin Malik *merfuan*:

“Çifutët u ndanë në shtatëdhjetë e një grupe, njëri në xhenet dhe shtatëdhjetë në zjarr. Të krishterët u ndanë në shtatëdhjetë e dy grupe, njëri në xhenet dhe shtatëdhjetenjë në zjarr. Pasha Atë, në Dorën e të Cilit është shpirti im, do të ndahet populli im në shtatëdhjetetë grupe, njëri do të jetë në xhenet, kurse shtatëdhjetedy në zjarr.” Thanë: “O i Dërguari i Allahut, kush janë ata?”<sup>113</sup> Tha: “Ata janë xhemati.” (Es Sahihah 1492)

Transmetohet nga Abdullah bin Mesud (Allahu qoftë i kënaqur prej tij!) nga i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimi i Allahut qofshin mbi të!) se ka thënë:

“Feja Islame filloi si e huaj dhe do të kthehet e huaj ashtu siç edhe filloi, dhe Tuba është për të huajt.” I thanë: “O i Dërguari i Allahut, kush janë ata?”<sup>113</sup> Tha: “Janë ata të cilët përmirësojnë kur njerëzit prishin.” (Es Sahihah 1273)

<sup>114</sup> Shejh Uthejmini (Allahu e mëshiroftë!) thotë:

“Dhe, me këtë lutje madhështore, autori (Allahu e mëshiroftë!) e mbyll këtë libër me fjalë të pakta, porse me shumë kuptime, i cili është ajka e **medh’hebit të Ehlus Suneh vel**

---

**Xhemah.** Në të ka shumë dobi madhështore, të cilat kërkohen nga kërkuesi i dijes t'i mësojë përmendsh.